

Roma tetã mygwa pegwarã

epistola de Paulo aos romanos

1 ¹(v1,7) Nhandejáry rembiayhu peiko va'e, hemienói he'yirã, Roma tetã-my peiko va'e. Xe Paulo amondo-ta peẽ-my xe nhe'ẽ. Tapende rovasa katu Nhandejáry, Nhande Ru va'e pende rexakwaa rei-vy. Tapende rexakwaa katu Nhandejáry Hesu Cristo ave. Tapene mbopy'agwapy katu ave. Xe Paulo Hesu Cristo rembigwái voi. Ha Nhandejáry xe renói va'ekwe gwemimondorã. Inhe'ẽ porã mombe'uharã xe poravo va'ekwe. ²⁻⁴Yma va'ekwe Nhandejáry omombe'u nhe'ẽ porã. Hesu ne'irã ojekwaa ramo va'ekwe, hesegwa nhe'ẽ porã omombe'u-ma. Inhe'ẽ-py omombe'u va'ety-pe omombe'u. Ohai uka íxupe kwéry kwatia marangatu-rehe omoĩ hagwã inhe'ẽ porã. Kwatia nhe'ẽ-py omombe'u Nhandejáry ra'y rekorã. Ha'e Nhandejáry Hesu Cristo voi. Upéi ogwejy ou-vy ko yvy-rehe oiko-ma hagwã kwimba'e ramo. Myamyri Davi remiarirõ voi upéa. Ha upéa ojejuka rire oikove jevy va'erã voi, ojekwaa hagwã hese Nhandejáry ra'y teeha hese, inhe'ẽ marangatu-gwi enterove va'e-rehe ipu'akaha ojehexa uka hagwã hese. ⁵Ha'e katu xe rexakwaa rei va'ekwe. Xe moĩ va'ekwe gwemimondorã xe arovia uka hagwã inhe'ẽ entéro tetã tetã mygwa kente kwéry-pe. Ha'e oipota gwéry-py enterove va'e omboete íxupe. ⁶Ha peẽ ave Roma-py peiko va'e, Nhandejáry pende pe'a Hesu Cristo re'yirã. ⁷(-)

Paulo otima porã Nhandejáry-pe Roma tetã mygwa-rehe

⁸Ko'ánga atima porã ranhe-ta Nhandejáry-pe pende-rehe kwéry. Hesu Cristo réry-py atima porã-ta. Nhandejáry perovia tee-magwi peiko-vy, pene rerakwã porã opa-rupi oho. Upéa-gwi atima porã Nhandejáry-pe. ⁹⁻¹⁰Oração ajapo jave, xe mandu'a meme pende-rehe. Oikwaa Nhandejáry xe mandu'a ndu'aha pende-rehe. Oikwaa xe apu e'yha voi xe. Xe py'a ete gwive amba'apo va'e íxupe, ta'yry Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ porã amombe'u-vy. Are-ma ahase mo'ã pende ha-py. Ajerure rure Nhandejáry-pe äy aha hagwã apopohu. Xe aha va'erã ha'e oipotaha áry-py aha va'erã. ¹¹Apohehexa eterei amombe'u hagwã peẽ-my Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ëgwewe rehegwa nhe'ẽ pejehesa reroa e'y hagwã Hesu-gwi, perovia porãve rãve hagwã íxupe. ¹²Upéixa ramo

nanhopytygwõ va'erã. Xe arovia teehe xe-rehe pehexa kwaa ramo, perovy'a va'erã. Ha perovia teehe pende-rehe ahexa kwaa ramo katu, arovy'a ave va'erã.

¹³Ahase rei aiko-vy, xe re'ýi kwéry, apopohu-vy. Ha xe jokoha katu ndohejáiry aha. Nhande kwéry e'ý va'e, judeu e'ý va'e outro tetã tetã-rupi oiko va'e-pe namombe'u reíry hagwe-rami, peẽ aipota katu pehendu ave nhe'ẽ porã. ¹⁴Xe areko amombe'u va'erã voi. Tekotevẽ amombe'u voi Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ porã enterová-pe. Aha-ta katu amombe'u karai-pe, karai e'ý-pe ave. Aha-ta katu amombe'u imbo'epyre va'e-pe, imbo'epyre e'ý va'e-pe ave. ¹⁵Upéixa ramo amombe'uséte voi peẽ-my hesegwa nhe'ẽ porã Roma-py peiko va'e-pe.

Nainhe'ẽ reíry va'e Nhandejáry. Nhane resende kwaa voi

¹⁶Xe natíry Hesu rehegwa nhe'ẽ porã amombe'u-vy. Xe arovia voi inhe'ẽ. Xe natíry voi hesegwa amombe'u hagwã. Nainhe'ẽ reíry va'e Nhandejáry. Onhe'ẽ reroviaha gwive oresende kwaa va'erã íxupe Nhandejáry. Nhande kwéry, judeu va'e-pe oresendese ranhe. Upéi oresendese ave nhande kwéry e'ý va'e-pe, judeu e'ý va'e-pe. Upéa-gwi xe natíry voi, nhe'ẽ porã mombe'u-vy.^a ¹⁷Upéa nhahendu ramo, oikwaa uka nhande-vy Nhandejáry mba'éixa pa nhane mopotĩ. Jarovia-ma ramo íxupe, omopotĩ nhande py'a. Nhane rembiapo porã-rehe rei nanhane mopotĩry. Jarovia-gwi íxupe ae nhane mopotĩ.

“Ogwerovia-gwi íxupe, Nhandejáry remimopotĩ oikove va'erã Nhandejáry ndive.”^b

Upéixa voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

Ndoikóiry ko vvy-rupi ipy'a ky'a e'ý va'e

¹⁸Ha upéi katu Nhandejáry oikwaa uka-ma oiko-vy gwembiaporã. Ogweroko asy va'erã gwĩ ojéupe omboete e'ý va'e-pe gwive. Hemiapo vai va'e-pe gwive ogweroko asy va'erã. Hemiapo vai meme-gwi, Nhandejáry ndohejái ojekwaa hese anhetegwa va'e rekoha. ¹⁹Ha Nhandejáry rekoha opa-rupi ojekwaa porã yvypóry-pe. Oikwaa uka íxupe kwéry gwekoha porã. Ha ndoikwaaséi-gwi íxupe ogweroko asy joty va'erã íxupe kwéry. ²⁰Yma va'ekwe omoingo ko vvy Nhandejáry. Ha upe rire katu Nhandejáry rexa e'ý ramo jepe, gwĩ yma gware ohexa kwaa joty hese hekoha: “Opa e'ý reheve ipu'akaha va'e nipo ra'e” he'i hese. “Heko marangatu va'e voi nipo ra'e” he'i Nhandejáry-rehe hikwái. Nhandejáry rembiapokwe rexa-vy ohexa kwaa porã tee voi hese. Oikwaa teĩ jepe, ndojapóiry heko-rupi. Upéa-gwi ndikatúiry he'i “Xe ndaikwaáiry íxupe. Xe ndaheko kwaáiry vyteri íxupe. Ndaheko kwaái-gwi, ajapose va'e rei-ma xe ajapo” ndikatúiry he'i. Ohexa kwaa voi hekoha. Oikwaa teĩ jepe ndojapóiry heko-rupi. ²¹Nhandejáry-pe oikwaa ramo jepe: “Nde ko Nhandejáry voi ra'e” nde'íry joty íxupe. Nomboeteséi íxupe, notima porãi íxupe. Nomboeteséi-gwi

^a 1.16 2 Tm 1.8-9 ^b 1.17 Hc 2.4

íxupe, onhembotavy-ma oiko-vy hikwái. Opy'apy-py onhe'ẽ rei rei oiko-vy. Nahi'arandúi-gwi pytũ-my rei oiko va'e-rami oiko hikwái. ²²“Ore ore arandu voi” he'i mo'ã ójehe kwéry. Ha nahi'arandúiry voi hikwái. ²³Nomboeteséi-ma Nhandejáry omano e'ỹ va'e-pe. Hekovia omboete ta'anga anga Nhandejáry e'ỹ va'e-pe rei. Omboete e'ỹ va'erãgwe-pe katu omboete hikwái. Teko rei-pe ae omonhandejáry imboete-vy. Omboete gwyra ra'anga-pe, víxu ra'anga-pe ave. Gwyre-rehe oiko va'e ra'anga-pe ave omboete hikwái.

²⁴Nahi'aranduvéi-magwi, ta-pe porã e'ỹ-rupi Nhandejáry oheja íxupe kwéry oho: “Tojapo katu oiko-vy ha'e ae gwembiapo” he'i hese kwéry. “Gweko ky'a-rupi ae toiko katu” he'i hese. Oheja íxupe kwéry oho onhomongy'a hagwã-rupi, otĩ kwaa e'ỹ reheve ae oiko hagwã. ²⁵Ombohekovia anhetegwa va'e Nhandejáry rehegwa. Ijapu va'e-pe katu ogwerovia. Nomboeteséi-ma nhane moingohare-pe. Hekovia ombotuvixa mba'e Nhandejáry rembiapokwe imboete-vy. Íxupe ae katu nomboete teéiry. Ha'e ae katu tonhemboete opa e'ỹ reheve. Amém.

²⁶Nomboetéi-gwi íxupe, oheja íxupe kwéry Nhandejáry tape vai-rupi oho hagwã. “Toiko otĩ kwaa e'ỹ reheve” he'i hese kwéry. Upéixa kunha notivéi-ma. Ohasa verei-ma oiko-vy tekoha. Teko ky'a-rupi oiko. ²⁷Ha kwimba'e ave ohasa verei-ma ave oiko-vy tekoha. Nonhenotĩ kwaavéi-ma oiko-vy. Upéa-gwi omoingo íxupe kwéry tape vai-rupi Nhandejáry hembiapo apokwe-rehe hereko-vy.

²⁸Upéixa ramo anhetegwa va'e Nhandejáry rehegwa ndoikwaasevéi. Upéa-gwi omoakã vai íxupe kwéry Nhandejáry. Upéixa ramo ivai ramo jepe, ojohu porã joty hikwái: “Tohasa katu tekoha” he'i hese. Omohembiapo vai joty íxupe kwéry. ²⁹Upéa-gwi opaixagwa ojapo. Hembiapo vai, opamba'e rei oipota ojéupe gwarã, ipy'a vai. Gwapixa oiko porãha ave ndojohu porãi. Ha ha'e kwéry oporojuka, onhorairõ, oporombotavy ave. Gwapixa-pe ndohayhúi. Onhe'ẽ rei rei oiko-vy ojóehe. ³⁰Onhogwenohẽ vai vai rei ave. Ndaija'éiry Nhandejáry-rehe. Nonhomboetéiry-gwi onhe'ëgwasu gwasu rei ojóehe. Onhembotuvixaseve mo'ã hikwái. “Xe tuvixa mba'e, xe tuvixa mba'e” he'i mo'ã oiko-vy ójehe. Ha imandu'a ndu'a gwembiapo vairã-rehe ojapo vaive ive hagwã. Gwu nhe'ẽ-rehe opyrũ. Osy nhe'ẽ-rehe ave opyrũ. ³¹Hi'arandu e'ỹ va'e, hese ndojeroviái va'e. Gwe'ýi-pe ndohayhúi, ndojohayhúi va'e. He'i hagwe-rami ndojapói va'e. Ndoporoporiahuverekóiry ave. ³²Upeixagwa apoha “Mombyry amondo va'erã íxupe xejéhegwi” he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ. Ogweroko va'erã hembiapo vaikwe-rami. Omano hagwã-py oho va'erã. Upéa oikwaa ramo jepe, ojaposéte katu oiko-vy. Ha outro kwéry katu upeixagwa ojapo va'e ogwerohory joty hembiapo. “Iporã” he'i mo'ã joty hembiapo vai rexa-vy.

Nhandejáry ogweroko enterová-pe hembiapo apokwe-rehe

2 ¹Ma'erã po, xe re'ýi, “Ne rembiapo vai-ma” peje rei pende rapixa-rehe? Nde rapixa rembiapo nderejohu porãi ramo jepe, ha'e-rami ave nde.

Upéixa ramo ojekwaa nde-rehe nde rekoha vai. Upéa-gwi nhande kwéry ramo jepe, nhande kwéry e'ý ramo jepe, “Xe ko xe py'a poti aiko-vy” ndikatúi ere ndéjehe.^c ²Upeixagwa apoha-pe ogwereco va'erã Nhandejáry hembiaapo apokwe-rehe imoingo asy-vy. Oheko kwaapa voi Nhandejáry. ³Nde rapixa rembiapo nderejohu porãi va'e, ne rembiapo hembiaapo ramigwa voi ave. Ma'erã po, xe re'ýi, “Nhandejáry ndaxe mbohasa asy mo'ãi xe rembiapo apokwe-rehe” ere rei ndéjehe? ⁴Nerepenái para'e Nhandejáry rekoha-rehe. Ha'e nhande poriahuvereko reko va'e. Nanhane mbohasa asy pya'ei va'e nhane rembiapo vaikwe-rehe. Ipoxy rei rei e'ý va'e ha'e. Hekoha porã-gwi, nerepenái para'e hese. Ha Nhandejáry oipota ererova nde rekoha. Upéa-gwi nde poriahuvereko reko oiko-vy ererova hagwã hese nde rekoha. Upe va'e peikwaa tei voi peiko-vy.^d ⁵⁻⁶Ha peẽ katu pende apysa e'ý va'e-rami joty peiko. Penhembopy'a ratã-gwi, napehenduséi voi inhe'ẽ. Pepyrũ inhe'ẽ-rehe. Upéa-gwi Nhandejáry ojehexa uka jevyha áry-py, ogwereco asy va'erã yvypóry-pe. Hembiaapo apokwe-rami ojapo va'erã hese. Inhe'ẽ-rehe pepyrũ-gwi, pene moingo asyve syve va'erã. Upe áry-py ojohu tee va'erã enterovéa-rehe hembiaapo apokwe.^e ⁷Oĩ hembiaapo porã meme va'e. Oipota ojúpe omomba'egwasu Nhandejáry. Oipota ojúpe omboete. Onhemoingove ukase Nhandejáry-pe. Upe va'e-pe omoingove va'erã ondiva Nhandejáry opa e'ý reheve. ⁸Ha hembiaapo porã e'ý va'e katu ójehe anhóte oiko. Tekoha-rupi ndoikoséi-gwi, ojeheko rerova ivai va'e-rehe. Upe va'e-pe ogwereco asy va'erã voi Nhandejáry. ⁹Hembiaapo vai va'e-pe gwive omoingo asy va'erã Nhandejáry. Ombohasa asy ranhe va'erã nhande kwéry judeu va'e-pe. Upéi nhande kwéry e'ý va'e judeu e'ý va'e-pe ave omoingo asy va'erã. ¹⁰Ha hembiaapo porã va'e-pe gwive omomba'egwasu va'erã Nhandejáry. Omboete va'erã íxupe kwéry. Ombopy'agwapy va'erã ave. Ohovasa ranhe va'erã nhande kwéry va'e-pe. Upéi nhande kwéry e'ý va'e-pe ave ohovasa va'erã. ¹¹Enterove va'e-pe peteixa ogwereco Nhandejáry. Judeu kwéry, judeu e'ý kwéry ave hembiaapo apokwe-rehe peteixa ogwereco.^f

¹²Ha nhande kwéry e'ý va'e katu ndoikói myamyrĩ Moisés remimombe'ukwe-rupi. Hemimombe'ukwe tekoha porã-rupi ndoikóiry. Ha'e ae gweko-rupi joty oiko. Moisés remimombe'ukwe-rupi ndoikói-gwi ojejavy. Ojejavy-gwi, oheja íxupe Nhandejáry. Ha nhande kwéry katu jaikose mo'ã Moisés remimombe'ukwe-rupi. Upe tekoha porã omombe'u va'ekwe nhande-vy teko porã-rupi jaiko hagwã. Ha jajejavy joty jaiko-vy ramo, Moisés nhe'égwe-rupi ndajaikói ramo, ndojohu porãi nhane rembiapokwe Nhandejáry. ¹³Upe tekoha porã ohendu rei va'e-pe, “Nde py'a poti-ma nde” nde'íry va'erã íxupe Nhandejáry. Ohendu tee va'e-pe ae katu, “Nde py'a poti-ma nde” he'i va'erã íxupe Nhandejáry. ¹⁴Upe tekoha porã-rupi ndoikói nhande kwéry e'ý va'e. Moisés nhe'égwe ndoikwaái voi. Ha oikwaa e'ý ramo jepe, Nhandejáry remimbota-rupi joty oiko. Ojéhegwi rei vérami oikwaa

^c 2.1 Mt 7.1-2; Lc 6.37; Mt 6.14 ^d 2.4 Êx 34.6-7; 1 Pe 3.20

^e 2.6 Sl 62.12; Mt 16.27; 1 Co 3.8; Ap 22.12 ^f 2.11 Dt 10.17; At 10.34-35

hemimbota. ¹⁵Nhandejáry remimbota ojapo-gwi, oĩ vérami joty he'i va'e íxupe ipy'apy-py, oikwaa uka va'e íxupe. Hembiaapo porã ramo, oĩ vérami joty he'i va'e íxupe, “Iporã erejapo upe va'e” he'i va'e. Ha hembiaapo vai ramo katu, oĩ vérami joty íxupe, “Ne rembiapo vai-ma” he'i vérami joty voi ave íxupe. Ojéhegwi rei vérami oikwaa ra'e Nhandejáry remimbota.

¹⁶Upéixa ete oiko va'erã. Nhandejáry ojehexa uka jevyha áry-py oiko va'erã. Xe remimombe'ukwe-rami oiko va'erã. Upe áry-py enterovéa-pe omonhe'ẽ va'erã Nhandejáry hembiaapo apokwe-rehe. Inhe'ẽ-py Cristo omombe'u va'erã íxupe kwéry ipy'a-py onhemi oĩ va'e. “Iporã” he'i va'erã para'e, “Ivai” he'i va'erã para'e petẽi teĩ-pe.

Moisés remimombe'ukwe tekoha porã-rupi ndajaiko porã teéiry nhande kwéry

¹⁷Ha ko'ánga katu amondo-ta xe nhe'ẽ peẽ-my, xe re'ýi kwéry. Nhande kwéry va'e-pema amonda-ta xe nhe'ẽ. “Xe ko judeu kwéry va'e” peje pendéjehe. Tekoha porã Moisés remimombe'ukwe perovia va'e. “Nhandejáry ko ore Jaryve voi” peje pendéjehe gwĩ nhande kwéry e'ý va'e-pe penhemboete uka reise-vy. “Ndaha'éiry pende Járy tee” peje íxupe onhomba'ejáry-rehe pepondera-vy. ¹⁸Nhandejáry remimbota peikwaa va'e voi. Upe tekoha porã-py pene mbo'e va'ekwe peikwaa porã hagwã jajapo va'erã, jajapo e'ý va'erã ave. ¹⁹“Xe ko gwaperã oikwaa e'ý va'e-pe ahexa uka va'e voi” peje rei pendéjehe. “Xe ko pytũ-my rei oiko va'e-pe ahesape va'e voi” peje pendéjehe. ²⁰“Xe ko hi'arandu e'ý va'e-pe amo'arandu va'e. Oikwaa e'ý va'e-pe ahekombo'e va'e” peje pendéjehe. “Upe tekoha porã-rupi aiko-gwi, xe arandupa voi xe. Anhetegwa va'e gwive aikwaapa xe” peje rei mo'ã pendéjehe. ²¹Kente mbo'eháry voi nde. Ma'erã po ndapejéi ojóupe “Aníke eremonda teĩ” peje hagwã pende rapixa-pe penhemonhe'ẽ-vy. Aipo ramo, ma'erã nde voi gwĩ-rami ne monda? ²²“Aníke peiko teĩ nde rapixa rembireko ndive penhomongy'a-vy” peje penhemonhe'ẽ-vy. Aipo ramo, ma'erã nde voi ereiko nde rapixa rembireko ndive. Tupã kwéry ra'anga pejohu vai voi. “Aníke peike teĩ ha'e kwéry oĩ ha-py” peje ojóupe. Aipo ramo, ma'erã nde voi ereho upe-py pemonda hagwã. ²³“Nhandejáry remimombe'u ukakwe nhande rekoharã voi ore rekoha” peje mo'ã pendéjehe peponderase-vy ojóehe. Penhemboeteseve mo'ã. Aipo ramo ma'erã pemotĩ Nhandejáry-pe hemimombe'ukwe pejapo e'ý-vy?

²⁴“Nhandejáry rekoha vérami mo'ã pereko-gwi, xe re'ýi kwéry, nhande kwéry e'ý va'e nomboetéi Nhandejáry-pe. Onhe'ẽ rei rei hese”^s he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

²⁵Gwĩ Moisés remimombe'ukwe tekoha porã va'e gwive rendu-vy, peẽ kwéry penhepirekytĩ uka va'ekwe. Ha upe tekoha-rupi peiko e'ý ramo katu penhepirekytĩ uka rei araka'e. Penhepirekytĩ uka hagwe ndovaléi peẽ-my. ²⁶Ha nhande kwéry e'ý va'e, judeu e'ý va'e katu onhepirekytĩ uka e'ý va'e voi. Ha upe tekoha-rupi oikoma ramo, “Xe re'ýi e'ý ramo jepe, onhepirekytĩ uka e'ý ramo jepe, xe re'ýi tee-rami

^s 2.24 Is 52.5

joty oiko” he'i va'erã Nhandejáry nhande kwéry e'ỹ va'e-rehe. ²⁷Aipo ramo, “Gwĩ nhande kwéry e'ỹ va'e hekoha porãve pendéhegwi” he'i va'erã Nhandejáry peẽ-my. Ha peẽ katu upe tekoha porã-rupi ndapeikói voi. Upe tekoha pende rehegwa nhe'ẽ kwatia-rehe onhemoi va'ekwe. Penhepirekytĩ uka va'ekwe. Ha upe tekoha-rupi katu ndapeiko teĩry voi. Ha nhande kwéry e'ỹ va'e katu onhepirekytĩ uka e'ỹ ramo jepe, upe tekoha-rupi joty voi oiko. Upéa-gwi “Judeu kwéry e'ỹ va'e hekoha porãve pendéhegwi” he'i va'erã peẽ-my Nhandejáry. ²⁸Aipo ramo, entéro judeu kwéry he'i va'e, oipirekytĩ va'e gwive, ndaha'éiry ha'e tee meme. Judeu kwéry oipirekytĩ-gwi mante ndoikóiry judeu tee ramo. ²⁹Ndaha'éiry upéixa. Ha judeu tee va'e katu ipy'a poti va'e, Nhandejáry remimopotĩ ipy'a. “Xe re'ỹi tee voi nde” he'i íxupe va'e Nhandejáry. “Upe tekoha porã kwatia-rehe nhe'ẽ nhamonhe'ẽ-gwi, jaiko judeu tee ramo” ja'e mo'ã nhandéjehe. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oĩ-ma ramo ae nhande py'a-py, jaiko judeu tee ramo. “Xe pirekytĩ-gwi, aiko judeu tee va'e-rami” ja'e mo'ã nhandéjehe. Ndaha'éí upéa-gwi. Nhande py'a poti-gwi ae jaiko Nhandejáry re'ỹi ramo judeu tee va'e-rami. Judeu tee va'e katu nombotéi íxupe teko rei. Nhandejáry ae omboete íxupe.^h

3 ¹Upéixa ramo, “Nhande pe'a rei araka'e nhande kwéry e'ỹ va'e pa'ũ-gwi” oĩ he'i va'e mo'ã upéixa. “Nhanhepirekytĩ rei araka'e” oĩ upéixa he'i va'e mo'ã. “Judeu kwéry va'e teĩ nhande kwéry” oĩ upéixa he'i va'e mo'ã. ²Nahániry. Nanhande pe'a reíry va'ekwe Nhandejáry. Nanhanhepirekytĩ uka reíry va'ekwe. Áy amombe'u ranhe-ta peẽ-my mba'éixa Nhandejáry nhande rovasa va'ekwe. Nhande kwéry-pete omonhangareko uka nhe'ẽ porã-rehe omombe'u hagwã. ³Ha oĩ va'ekwe nhande kwéry judeu va'e ndojapói inhe'égwe-rupi: Aipo ramo he'i va'ekwe ndojapóiry voi para'e Nhandejáry, he'i va'e oĩ. ⁴Ndaha'éiry upéixa. Ndajapu mo'ãi Nhandejáry. Onhe'ẽ-gwi ova e'ỹ va'e voi ko ha'e. Enterovéa va'e teko rei va'e ijapu ramo jepe, ojapo va'erã katu onhe'égwe-rupi Nhandejáry. Ndikatúiry ha'e ijapu ójehe. Upéa-rehe he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Erenhe'ẽ jave, ojekwaa-ta katu nde-rehe nde apu e'ỹha. Ne monhe'ẽ uka ramo, Ojevavy e'ỹ va'e voi, he'i va'erã katu nde-rehe. Mba'eve ndojapóiry, he'i joty va'erã nde-rehe.”ⁱ

Upéixa he'i voi Nhandejáry-rehe Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

⁵Oĩ he'i va'e mo'ã: “Nhane rembiapo vai ramo, ojekwaa porãve Nhandejáry-rehe ijapu e'ỹha” he'i mo'ã. “Upéixa ramo, nhane rembiapo vaikwe repy-rehe nhane moingo asy ramo, ndaha'éí hembiapo porã va'e Nhandejáry” oĩ onhe'ẽ va'e mo'ã Nhandejáry rekoha-rehe. Upéixa he'i mo'ã teko rei, ijapu rei-vy hese. ⁶Ha ndaha'éiry voi upéixa. Ha Nhandejáry katu ndaheko porãi ramo ra'e, ndikatúi ogwereko arã ra'e enterovéa-pe hembiapo apokwe-rehe. Ha hekoha porã meme va'e voi ha'e. Ijapu e'ỹ va'e voi ha'e.

⁷Oĩ he'i va'e mo'ã: “Xe nhe'égwe-rupi ndajapói ramo, ojekwaa porãve rãve Nhandejáry-rehe hekoha apu e'ỹha. Ha'e anho mante tuvixa mba'e,

^h 2.29 Fp 3.3 ⁱ 3.4 Sl 51.4

he'i va'erã Nhandejáry-rehe omboeteve-vy. Onhemboete ukave Nhandejáry. Onhemboete ukave-gwi, Mbava'e-rehe po xe moingo asy rei va'erã. Mbava'e-rehe po xe rereko rei va'erã xe rembiapokwe repy-rehe?" oĩ he'i va'e mo'ã. ⁸ "Jajapo vai katu onhemomba'egwasuve hagwã Nhandejáry" he'i mo'ã. "Upe va'e Paulo nhe'ëgwe voi" he'i mo'ã xe-rehe. Xe renohẽ vai uka rei xe-rehe onhe'ẽ rei rei-vy. Upéixa xe-rehe ijapu-gwi, iporã katu Nhandejáry omoingo asy íxupe hembiapo vai va'ekwe repy-rehe.

Ndoikói ojejavy e'ỹ va'e

(Rm 3.23; Gl 3.22)

⁹Upe ramo, "Nhande kwéry rekoha ojohu porãve para'e Nhandejáry nhande kwéry e'ỹ rekoha-gwi" oĩ he'i va'e. Nahániry. Enterovéa-rehe peteixa ojohu hese. Xe ha'e hagwe-rami, nhande judeu kwéry va'e, judeu kwéry e'ỹ va'e ave nanhande pu'akavéi-ma nhandéjehe jajejavy-vy. Ipu'akave nhande kwéry-rehe mba'evai nhane mohembiapo vai uka hagwã. ¹⁰Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

"Ndaipóri ni peteĩ va'e ojejavy e'ỹ va'e. ¹¹Hi'arandu va'e ndoikóiry.

Nhandejáry-pe omoirüse va'e ndoikói ave. ¹²Enterovéa tekoha vai-rupi rei-ma oiko ramo, omboyke-ma Nhandejáry-pe oho-vy. Ndoikovéi-ma ni peteĩ va'e hembiapo porã va'e.^j ¹³Hetekwe ojejaty e'ỹ va'e ivai ine ramo. Nanhagwahêséiry ha'e-py. Upéixa ete ijuru vai vai-gwi, nanhamoirúséi íxupe. Oporombotavy tavy onhe'ẽ vai-vy. Onhe'ẽ-py oporomomytu'e'ỹ rei nhande jukase-vy. Mbói nhande su'u-ta va'e-rami, ivai nhande-vy.^k ¹⁴Naiporãi voi inhe'ẽ. Tomanó mani, he'i nhande-rehe. Onhe'ëgwasu gwasu vai rei ojóehe.^l ¹⁵Pya'e a'e voi oiko ojapo vai hagwã gwapixa-rehe. Ndojokóiry voi íxupe ojuka hagwã-rehe. ¹⁶Oho ha-rupi ojohu va'e-pe ogwereco asy asy, hese ndaija'ei-gwi. ¹⁷Tape porã-rupi ndohóiry. Gwapixa kwéry-pe nombopy'agwapy kwaáiry. Ogwereco asyséte.^m ¹⁸Nomboetéi voi Nhandejáry-pe oiko-vy-gwi, upeixa hembiapo."ⁿ

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ. ¹⁹Entéro Nhandejáry kwatia nhe'ẽ gwive gwĩ Moisés nhe'ëgwe-rupi oikose va'e pegwarã. Upéa jaikwaa voi. Nhandejáry remimombe'ukwe-gwi hembiaporã enterove oikwaa. Upéa-gwi Nhandejáry ojohu va'erã enterovéa-rehe hembiapokwe. Hovagwy-py oĩ va'e ndojohúi va'erã onhe'ërã. ²⁰Gwĩ Moisés nhe'ëgwe renduha-pe, "Nde py'a potĩ-ma nde" nde'íry joty Nhandejáry. Ndojapopái-gwi inhe'ëgwe nomopotíry joty íxupe Nhandejáry. Upéa nhe'ẽ jajapose ramo mo'ã, oikwaa uka nhande-vy nhane rembiapo vaikwe.^o

^j 3.10-12 Sl 14.1-3; 53.1-3 ^k 3.13 Sl 5.9; 140.3 ^l 3.14 Sl 10.7 ^m 3.15-17 Is 59.7-8

ⁿ 3.18 Sl 36.1 ^o 3.20 Sl 143.2; Gl 2.16

“Kiva'e-pe Nhandejáry, Nde py'a potĩ-ma nde, he'i?” oĩ oporandu va'e
(Gl 2.15-16; 3.11; Fp 3.9)

²¹Yma va'ekwe Nhandejáry kwatia nhe'ẽ omombe'u nhande-vy va'ekwe Nhandejáry rembiaporã. Ha ko'ánga katu oikwaa uka-ma nhande-vy mbava'e-rehe “Nde py'a potĩ-ma nde” he'i nhande-vy. Nhande nhandemopotĩ uka reise ramo upe tekoha porã-rupi rei jaiko-vy, nanhane mopotĩry voi Nhandejáry. ²²Hesu Cristo-rehe jajeroivia-gwi ae, “Nde py'a potĩ-ma” he'i nhande-vy. Entéro Hesu Cristo reroviaha-pe gwive, nhande kwéry va'e, nhande kwéry e'ỹ va'e ave, peteĩxa ogwereko Nhandejáry. Peteĩxa ójehe ojerovia va'e-pe omopotĩ. ²³Ndoikói ojejavy e'ỹ va'e. Enterove ojejavy. Nhandejáry-rami ndoikóiry. Ha'e-rami oikose jepe, ha'e-rami ndikatúi oiko hikwái. ²⁴Ha jajejavy ramo jepe, nhande rexakwaa rei-ma oiko-vy Nhandejáry. “Ne resende-ma nde Hesu Cristo. Héry-py nde py'a potĩ-ma nde” he'i nhande-vy Nhandejáry. ²⁵Omoingo va'ekwe íxupe nhane resendecharã. Nhande-rehe ojejuka-gwi, omboykese va'ekwe nhandéhegwi nhane rembiapo vaikwe. Hesu Cristo-rehe jajeroivia-ma ramo ae, omboyke va'erã nhandéhegwi nhane rembiapo vaikwe nhande rereko poxy e'ỹ reheve. Upéa ojapo Nhandejáry ojekwaa hagwã hese hekoha apu e'ỹha. Yma araka'e kente kwéry hembiapo vai ramo jepe, oha'arõ joty íxupe. Ndogwereko asy pya'eíry. ²⁶Ha ko'ánga katu ojohupa oiko-vy enterovéa-rehe hembiapo vai va'ekwe, ojekwaa hagwã hese hekoha apu e'ỹha, hekoha porã teehe ojekwaa hagwã hese. Upéixa voi ojekwaa voi hese hekoha potíha. Mbava'e-rehe Hesu reroviaha va'e-pe gwive omopotĩ ojekwaa-ma ave hese.

²⁷Ha ko'ánga katu ndikatuvéi-ma nhapondera ojóehe: “Tekoha-rupi aiko-gwi aiko porãve ndéhegwi” ndaja'evéi-ma ojóupe, tekoha-rupi rei jaiko ramo. “Ne potĩ-ma nde” nde'íry nhande-vy Nhandejáry tekoha-rupi jaiko-gwi. Jarovia-ma ramo Hesu Cristo-pe ae, aipo he'i nhande-rehe. ²⁸“Jarovia-ma íxupe. Upéa-gwi nhane mopotĩ nipo ra'e” ja'e nhandéjehe. “Nhande nhandemopotĩ uka reise ramo upe tekoha porã-rupi rei jaiko-vy, nanhane mopotĩry voi Nhandejáry” ja'e nhandéjehe. ²⁹Nhandejáry ndaha'úi judeu kwéry Járy mate. Ha'e ae enterove va'e Járy. Ha'e judeu kwéry Járy, judeu e'ỹ Járy ave. ³⁰Enterove va'e-pe nhande rereko peteĩxa Nhandejáry. Nhane mopotĩ nhande kwéry va'e-pe jajeroivia-gwi hese. Ogwerovia-gwi íxupe, omopotĩ ave nhande kwéry e'ỹ va'e-pe. ³¹Upe ramo oĩ he'i va'e mo'ã: “Hesu Cristo-pe jarovia-gwi, ndajakovéi-ma Moisés remimombe'ukwe tekoha porã-rupi” he'i mo'ã ójehe kwéry. Upéixa ave he'i mo'ã nhande-rehe kwéry. Ha upe tekoha porã-rupi ae katu jaiko joty.^p

^p 3.21-31 Gl 2.15-21

Nhandejáry reroviaha Abraão amyri rehegwa nhe'ê
(Gl 3.6-18; Tg 2.23)

4 ¹Ko'ángá amombe'u-ta peẽ-my myamyri nhane ramoigwasu Abraão rehegwa nhe'ê. Mba'éixa araka'e ipy'a onhemopotĩ va'ekwe amombe'u-ta. ²Hembiapo porã-gwi onhemopotĩ ramo ra'e, "Xejehegwi rei anhemopotĩ-ma" he'i arã araka'e ójehe. Ha Nhandejáry rovagwy-py katu ndikatúiry he'i upéixa. ³Ha Nhandejáry kwatia nhe'ê he'i:

"Ogwerovia-ma va'ekwe Nhandejáry-pe Abraão. Upéa-gwi Nde py'a potĩ-ma nde, he'i íxupe va'ekwe Nhandejáry."^q

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê. Upéa-gwi, "Xejehegwi rei anhemopotĩ-ma" ndikatúiry he'i. Ogwerovia-gwi íxupe ae omopotĩ-ma araka'e íxupe ipy'a. ⁴Omba'apo va'e-pe hembiapokwe repy nham'e'ê íxupe. Nanhame'ê reíry íxupe. Hemigana ae nham'e'ê íxupe. Ha hembiapo porã-rehe rei nomopotĩry Abraão-pe Nhandejáry. Ha teko rei katu gwembiapo porã-rehe rei onhemopotĩ ukase mo'ã Nhandejáry-pe. ⁵Ha Nhandejáry reroviaha katu nonhemopotĩ ukaséiry gwembiapo porã-rehe rei. Ndoipotái Nhandejáry nhamba'apo nhanhemopotĩ hagwã-rehe. Ha ipy'a ky'a va'e-pe, onhe'ê reroviaha-pe katu, "Ne potĩ-ma nde" he'i íxupe Nhandejáry. Onhe'ê reroviaha-pe ojohu porã-gwi, omopotĩ-ma íxupe Nhandejáry gweko irūrã.

⁶Upéixa voi he'i araka'e myamyri Davi gwĩ Nhandejáry remimbovy'a-rehe: "Nhandejáry remimopotĩ ovy'a oiko-vy. Nonhemopotĩry ojehegwĩnte hembiapo porã-gwi. Nhandejáry ae omopotĩ íxupe" he'i araka'e Nhandejáry remimopotĩ-rehe.

⁷"Hembiapo vai va'ekwe-rehe ndogwerekói íxupe Nhandejáry. Upe va'e-rehe ovy'a eterei oiko-vy. Hembiapo vaikwe omboyke íxugwi va'e-rehe ovy'a oiko-vy. ⁸Hembiapo vai va'ekwe-rehe naimandu'avéi-ma Nhandejáry. Omboyke-ma voi íxugwi. Upe va'e-rehe ovy'a ete voi oiko-vy."

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê Davi amyri remimombe'ukwe. ⁹Gwĩ yma gware reko-rupi ojepirekyti va'ekwe, judeu kwéry ovy'aha anho para'e omombe'u Davi upéixa. Nahániry. Gwĩ ojepirekyti e'ỹ va'ekwe, judeu e'ỹ kwéry ovy'aha ave omombe'u upéixa. Amombe'u kuri peẽ-my Nhandejáry kwatia nhe'ê:

"Ogwerovia-gwi íxupe Abraão amyri: Nde py'a potĩ-ma nde, he'i íxupe va'ekwe Nhandejáry"^s

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê. ¹⁰Araka'e po Nhandejáry he'i upéixa? Abraão ojepirekyti rire-ma para'e he'i araka'e íxupe Nhandejáry. Nahániry. Upéa he'i ramo íxupe, ndojepirekyti vyteri va'ekwe. ¹¹Onhemopotĩ rire-ma ojepirekyti va'ekwe. Ha ojepirekyti e'ỹ ramo ogwerovia rei-gwi Nhandejáry-pe, omopotĩ-ma va'ekwe íxupe. Ha upe rire katu Nhandejáry oipirekyti uka íxupe ojekwaa hagwã hese ogwerovia-gwi Nhandejáry-pe. Omopotĩ-ma

^q 4.3 Gn 15.6 ^r 4.6-8 Sl 32.1-2 ^s 4.9 Gn 15.6

araka'e íxupe. “Ogwerovia-gwi Nhandejáry-pe omboheko potĩ-ma íxupe” he'i arã Abraão-rehe. Upéixa-gwi Nhandejáry reroviaha va'e gwive, “Myamyri Abraão nhane ramoigwasu voi ra'e” he'i hese hikwái. Ojepirekyti e'ỹ ramo jepe, Nhandejáry omopotĩ joty íxupe va'ekwe.¹ 12 Ha gwĩ ojepirekyti va'e judeu kwéry va'e gwive katu túvy kwéry-rami ave voi ra'e Abraão. Ojepirekyti ramo jepe, oiko ave Abraão reko-rupi hikwái. Ha'e ojepirekyti e'ỹ ramo vyteri Nhandejáry-pe ogwerovia-ma voi araka'e oiko-vy. Ha'e ogwerovia hagwe-rami ãy ogwerovia-ma ave Nhandejáry-pe oiko-vy hikwái. Abraão reko-rupima oiko ave hikwái. Upéixa-gwi túvy kwéry-rami voi ave Abraão.

Nhandejáry he'i tee va'ekwe Abraão-pe gwembiaporã mombe'u-vy

¹³ He'i tee araka'e Nhandejáry: “Norombotavy mo'ãi xe rembiaporã-rehe” he'i. “Ko yvy ame'ẽ va'erã nde-vy ne ma'erã” he'i. “Ne remiarirõ kwéry onhemomba'e ave va'erã hese” he'i tee Abraão amyri-pe gwembiaporã-rehe.”

Upéixa he'i tee ramo íxupe Nhandejáry, Moisés amyri remimombe'ukwe tekoha porã-rupi anho ndoikói araka'e Abraão onhemopotĩ hagwã mo'ã. Upe tekoha-rupi rei-vyte oiko ramo, nde'fry íxupe. Ogwerovia-gwi íxupe ae araka'e, Nhandejáry omopotĩ-gwi íxupe ae araka'e, he'i tee araka'e íxupe upéixa. ¹⁴ Nhandejáry reroviaha e'ỹ reheve Moisés remimombe'ukwe tekoha-rupi rei-vyte oiko va'e-pe, “Penhemomba'e va'erã ko yvy-rehe” he'i ramo Nhandejáry ra'e, jarovia rei arã ra'e íxupe. Onhe'ẽ rei arã araka'e Abraão amyri-pe.” ¹⁵ Ha upe tekoha-rupi oiko va'e gwive, upe tekoha-rupi ndoikovéi-ma ramo, upe tekoha ohasa-ma ramo, ogwereko asy va'erã íxupe Nhandejáry. Ha upe tekoha kwaa e'ỹ va'e-pe katu ja'e rei arã: “Petekoha rasa-ma peiko-vy. Peiko katu upe tekoha-rupi” ja'e rei arã íxupe.”

¹⁶⁻¹⁷ Upe ramo ogwerovia-magwi íxupe omombe'u araka'e Abraão amyri-pe hekoharã he'i tee-vy araka'e íxupe. Hemiarirõ kwéry-pe gwive ave he'i tee araka'e Nhandejáry. Ohexakwaase rei íxupe kwéry. Entéro heroviaha-pe ohovasa va'erã. Gwĩ Moisés amyri remimombe'ukwe tekoha-rupi oiko va'e-pe, upe tekoha kwaa e'ỹ va'e-pe ave ohovasa va'erã. Abraão ogwerovia hagwe-rami ave ogwerovia-gwi, ohovasa va'erã ohexakwaa rei-vy hemiarirõ joapyri pyri-pe gwive. Upéa-rehe he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:^x

“Heta tetã tetã-rupi oiko va'e, Nhane ramói, he'i va'erã nde-rehe. Erejerovia

hagwe-rami ave, ojerovia-ma va'erã xe-rehe, he'i Abraão-pe Nhandejáry.”^y

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ. Upéa-gwi nhande ramói-rami ave voi ra'e Abraão. Nhandejáry rekoha apu e'ỹ va'e-gwi, hese ojerovia-gwi, omoangeri ngeri inhe'ẽgwe Abraão. Ha Nhandejáry, Abraão ojerovia hese va'e katu, omano va'ekwe-pe omoingove jevy va'e voi. Gwĩ oiko e'ỹ va'e-pe mba'eve-gwi omoingo joty onhe'ẽ-rupi. ¹⁸ Ha Abraão katu: “Oiko-ta nde ra'y” he'i ojúpe ramo, ogwerovia-ma Nhandejáry-pe. Ituja

¹ 4.11 Gn 17.10 ^u 4.13 Gn 17.4-6; 18.18; 22.17-18 ^v 4.14 Gl 3.18 ^w 4.15 Rm 7.7,10-25

^x 4.16 Gl 3.16,29 ^y 4.17 Gn 17.5

ramo jepe oha'arõ arõ ojéupe omombe'u va'ekwe Nhandejáry. Upéa-gwi onhemboheta-ma onhemboe'yí-vy hemiarirõ tetã tetã-rupi oiko va'e. Upéixa voi oiko va'ekwe Nhandejáry kwatia nhe'ê he'i hagwe-rami:

“Upéixa onhemboe'yí e'yí va'erã ne remiarirõ kwéry”^z

he'i araka'e Nhandejáry kwatia nhe'ê Abraão-rehe. ¹⁹Ha'e omboty-tama cem ángo. Ituja eterei ramo jepe ndogwerovia ku'a ku'ái ojéupe he'i va'ekwe Nhandejáry.

Gwete-rehe imandu'a oiko-vy. Haimete-ma ndaipu'akavéi gwete-rehe. Omano hagwã-ramima oiko. Ójehe ndaipu'akavéi-ma. Igwaigwĩ-ma hambireko Sara.

Naimembýi va'e voi ha'e oiko-vy. Ogwenogwaigwĩ-ma omemby e'yha. Upéa-rehe imandu'a jave, ndogwerovia ku'a ku'áiry joty ojéupe he'i va'ekwe Nhandejáry.

“Áy ndahexa mo'ávêi-ma xe ra'yrã” nde'fry joty ójehe. Ogwerovia tee joty.^a

²⁰“Mba'éixa po oiko-ta xe ra'y?” nde'fry joty. Ojéupe he'i va'ekwe Nhandejáry ndogwerovia ku'a ku'ái joty. Ogwerovia tee-gwi, ojerovia teeve eve joty hese. “Nde ko nde tuvixa mba'e va'e voi” he'i Nhandejáry-pe omboete-vy. ²¹“Nhandejáry he'i tee ramo, ojapo nhande-vy” he'i. “He'i hagwe-ramima ojapo va'e voi nhande-vy. Ojapo kwaa voi xe-vy gwarã. Hekoha apu e'yha aikwaa voi xe” he'i Nhandejáry-rehe ogwerovia tee-vy. ²²Upéixa-gwi ogwerovia tee-gwi, “Ha'e ipy'a poti-ma” he'i hese Nhandejáry. ²³Upéa Nhandejáry kwatia nhe'ê he'i ranhe Abraão-rehe. ²⁴Ha upe rire katu he'i-ma nhande-rehe ave. Nhandejáry Hesu moingove jevyha-rehe jajeroivia-ma ramo “Nde py'a poti-ma nde” he'i ave va'erã nhande-vy Nhandejáry. Upéixa voi upéa Nhandejáry kwatia nhe'ê he'i-ma nhande-rehe ave.^b ²⁵Nhandejáry nhe'ê-py ojejuka va'ekwe Hesu. Jajejavy-gwi omano. Upéi omoingove jevy va'ekwe íxupe, nhande py'a poti reheve onhemoirũ uka hagwã nhande-vy.

Nhande py'a omopotĩ-ma Nhandejáry

5 ¹Upe ramo Nhandejáry-pe jarovia-magwi, nhande py'a poti reheve jaiko. Nanhande rereko asyvêi-ma va'erã Nhandejáry. Nhande mbojoja va'e ojéupe Nhandejáry Hesu Cristo. Heko-rupi mante jaiko. ²Hese jajeroivia-gwi, Cristo nhande reru va'e, nhande rovasa nhande rexakwaa rei-vy hagwã-py nhande reru. Ha ko'anga Nhandejáry reko irũ ramo-ma jaiko. Ojehexa uka ramo Nhandejáry reko porã teehe, onhembotuvixa mba'e ramo ave, jaiko va'erã katu heko-rupi. Upéa jaikwaa voi. Upéa-rehe javy'a ete voi jaiko-vy.^c ³Gwĩ nhande rereko asyha-pe ae nanhanheme'êi. Nhande rereko asy jave, javy'a joty nhande, nhande mbaraeteve teve joty jaiko-vy, jajehesa rerova e'y hagwã Nhandejáry-gwi. Upéa jaikwaa-gwi, javy'a joty jaiko-vy. ⁴Jajehesa rerova e'y ramo íxugwi, “Xe rerovia tee nipo ra'e” he'i arã nhande-rehe Nhandejáry nhande johu porã-vy. ⁵Nhande johu porã-gwi, jaikwaa voi jaiko porã hagwã Nhandejáry ndive. “Nhandejáry ndive jaiko porã va'erã” ndajale reíry voi nhandéjehe. Ha Nhe'ê Marangatu tee va'e, nhande-vy Nhandejáry remime'égwe, oikwaa uka nhande-

^z 4.18 Gn 15.5 ^a 4.19 Gn 17.17; Hb 11.12 ^b 4.23-24 Rm 15.4; 1 Co 9.10; 10.11

^c 5.1-2 Mt 5.11-12

vy Nhandejáry nhande rayhu tee reiha nhande py'a ete gwive jajohayhu hagwã. Upéixa-gwi, “Nhandejáry ndive jaiko porã va'erã” ndaja'e reíry voi nhandéjehe.^d

⁶Nhandéjehe nanhande pu'akái vyteri ramo, nhande rekoha vai ramo, upe jave Cristo ojejuka-ma va'ekwe nhande-rehe. Nhandejáry omboypy hagwe-py omano.^e ⁷Ojejavy e'ý va'e-rehe hasy peve voi nhamano va'e, nhande rekove-rehe nhane rakate'ý-gwi. Ha nhande poriahuvereco reko va'e-rehe katu, “Naxe rakate'ýiry xe rekove-rehe. Hese amano hagwã-rami aĩ” oĩ para'e upéixa he'i hese. “Hese amano hagwã-rami joty” he'i para'e hese. ⁸Ha Nhandejáry katu oikwaa uka-ma va'ekwe oiko-vy nhande rayhu tee reiharã oikwaa uka-ma va'ekwe nhande-vy. Jajejavy vyteri jaiko-vy ramo, Cristo nahakate'ýiry gwekove-rehe. Nhande rekovia omano va'ekwe nhande-rehe. ⁹Nhande rekovia gwugwy avyte-py ojejuka-gwi va'ekwe, áy ipotĩ-ma Nhandejáry-pe nhande py'a. Upéa-gwi Cristo nhane resende va'erã voi. Ogwahẽ va'erã Nhandejáry áry enterove-pe ohekojohupa hagwã, hembiaapo vaikwe-rehe ogwereco asy hagwã íxupe kwéry. Upeha áry-py nhane resende va'erã katu Cristo. Nanhane mondói va'erã nhane mbohasa asy hagwã-py. ¹⁰Yma va'ekwe nanhande a'éiry va'ekwe Nhandejáry-rehe. Ha Ta'ýry nhande-rehe omano-gwi gweko irürã nhane moingo va'ekwe Nhandejáry. Áy Nhandejáry nhamoirũ-ma jaiko-vy. Ha Cristo nomanovéi hagwã-ma oikove jevy-gwi, nhane resende sende meme va'erã katu oiko-vy. ¹¹Areko joty amombe'uve va'erã peẽ-my. Áy Nhandejáry Hesu Cristo nhane moingo-ma Nhandejáry irũ ramo nhande rereco asy e'ý reheve. Upéa-gwi nhane mbovy'a vy'a oiko-vy Nhandejáry.

Adão amyri rembiapokwe ndaha'éí Cristo rembiapo-rami

(1 Co 15.21-22)

¹²Yma va'ekwe ojejavy-ma nhande ypy héry va'e Adão. Ha'e ojejavy ranhe-gwi, ombojejavy va'ekwe yma gware yvypóry kwéry-pe. Ojejavy-gwi mombyrypa oiko Nhandejáry-gwi omano hagwã-rami voi hikwái. Upéa-gwi ojejavy-ma va'ekwe entéro yvypóry gwive. Upéa-gwi mombyrypa oiko Nhandejáry-gwi omano hagwã-rami voi oiko hikwái.^f ¹³Ne'írá omombe'u va'ekwe Nhandejáry yvypóry kwéry-pe tekoha porãrã. Áry porukwe-rupi rei oiko hikwái. Ha'e kwéry hekorã ne'írá omombe'u ramo jepe, ojejavy joty oiko-vy hikwái. Ha gweko hagwã oikwaa e'ý va'e oiko ha-py, “Amoingo asy va'erã íxupe” nde'íry Nhandejáry. Hembiaapo vai va'ekwe-rehe ne'írá imandu'a hese Nhandejáry. ¹⁴Ha hembiapokwe-rehe ne'írá imandu'a ramo jepe Nhandejáry, ojejavy joty oiko-vy va'ekwe hikwái. Adão amyri rire Moisés amyri oiko peve, Nhandejáry nomombe'úi íxupe ha'e kwéry hekorã. Tekoha porã ndoikwaái-gwi, “Nohendúi voi xe remimombe'ukwe” nde'íry hese Nhandejáry. Ha ndoikói-gwi Nhandejáry reko-rupi, ojejavy joty oiko-vy va'ekwe. Ójehe ndaipu'akavéi-ma. Mombyrypa oiko Nhandejáry-gwi omano va'erã-rami rei hikwái. Ha Adão katu nohendúi-ma va'ekwe ojéupe he'i va'ekwe Nhandejáry. Ha he'ýi kwéry-pe katu nomombe'úi Nhandejáry hekorã kwéry. Upéa-gwi Adão

^d 5.3-5 Tg 1.2-3,12; 1 Pe 1.5-7; 4.13 ^e 5.6 1 Tm 1.15; 1 Pe 3.18 ^f 5.12 Gn 2.17; 3.6,19

ojejavy hagwe-ramima ha'e kwéry ndojejavýiry. Ha'e-rami ojejavy e'ỹ ramo jepe, mombyrypa oiko araka'e Nhandejáry-gwi. Omano va'erã-rami rei oiko hikwái.

Adão rehegwa nhe'ẽ he'i Cristo ou va'erã-rehe. ¹⁵Ha Cristo rembiapo ndaha'ei Adão rembiapokwe-rami. Nhande ypy Adão gwi ojejavy va'e gwive ypy voi. Ha Cristo katu enterovéa-pe omopotĩ hagwã oikwaa. Ojejavy-ma va'ekwe Adão. Ha Nhandejáry katu nhande rovasa va'ekwe nhande rexakwaa rei-vy. Adão ojejavy-magwi, mombyrypa oiko araka'e Nhandejáry-gwi hikwái. Omano va'erã-rami rei oiko yma gware yvypóry kwéry. Ha Nhandejáry katu nhande rexakwaa porã rei voi va'ekwe. Nhande kwéry gwive nhande rovasa vasa va'ekwe peteĩ héry va'e Cristo, ha'e ramigwa ndoikóiry va'e. Upéa-gwi opamba'e-py nhande rexakwaa porãve rãve katu Nhandejáry. ¹⁶Ha ndaha'ei Adão rembiapokwe-rami Nhandejáry rembiapo. Nhande ypy Adão ojejavy rire-ma, “Ha'e onhembopy'a ky'a-ma” he'i hese Nhandejáry. Upéixa he'i ave nhande-rehe Nhandejáry. Ha nhande kwéry katu heta jajejavy javy rire-ma jepe “Nde py'a potĩ-ma nde” he'i joty nhande-vy nhande rexakwaa rei-vy. ¹⁷Oĩ peteĩ va'e nhande ypy ojejavy va'ekwe. Peteĩ jepe ojejavy ramo, ndaipu'akavéi-ma ójehe enterovéa. Omano va'erã-rami rei hikwái. Ha outro peteĩ va'e, Hesu Cristo jaroviaha ypy va'e rembiapo iporã eteve voi. Nhandejáry rembiexakwaa rei va'e gwive, “Nde py'a potĩ-ma nde” he'i íxupe va'e gwive, upeixagwa Nhandejáry rekoha-rupita ae oiko, peteĩ oiko va'e Cristo omoingove íxupe-gwi.

¹⁸Upéixa ramo peteĩ va'e ojejavy-gwi ikyl'a-ma nhande py'a. Ha upe rire katu peteĩ va'e ojejavy e'ỹ-gwi, “Nde py'a potĩ-ma nde” he'i nhande kwéry-pe Nhandejáry nhane moingove-vy. ¹⁹Nhandejáry nhe'ẽ peteĩ va'e nhande ypy nohendúi va'ekwe. Upéa-gwi nhande kwéry gwive jajejavy va'ekwe. Ha upe rire katu peteĩ va'e ohendu va'ekwe ojúpe he'i va'ekwe Nhandejáry. Upéa-gwi, “Nde py'a potĩ-ma nde” he'i va'erã heta heta va'e-pe Nhandejáry.

²⁰Upe ramo omombe'u va'ekwe Nhandejáry nhande rekoha porãrã rehegwa nhe'ẽ. Upéixa teko rei ndoikói ramo upe tekoha porã-rupi, Nhandejáry oipota ojekwaapave hese upe tekoha-rupi oikose e'ỹ etereiha. Ha teko rei ivaive ive va'e ojapo-ma ramo, upe jave nhande rexakwaa porãve rãve joty Nhandejáry nhande rovasa-vy. ²¹Yma va'ekwe jajejavy-gwi, ipu'aka nhande-rehe tekoha vai. Nanhande pu'akavéi-ma nhandéjehe. Nhamano va'erã va'e-rami jaiko rei va'ekwe jajejavy-gwi. Ha upe rire katu nhande rovasa-ma va'ekwe nhande rexakwaa rei-vy ndaipu'akavéi-ma hagwã nhande-rehe tekoha vai. Nhandejáry Hesu Cristo omano-gwi nhande-rehe, nhane mopotĩ-ma va'ekwe Nhandejáry. Nhande py'a potĩ-gwi, nhane moingove opa e'ỹ reheve jaiko hagwã he'íi tee ramo.

Cristo-pe peteixa nhamoirũ ramo, jaiko voi nhande

(2 Co 5.17; Gl 2.20; 5.24)

6 ¹Oĩ he'i va'e mo'ã oiko-vy: “Jajejavy ramo jepe, nhande poriahuvereco reko joty arã Nhandejáry” he'i mo'ã. “Aipo ramo,

iporã jajevavyve, nhande poriahuverekove hagwã” he’i mo’ã. ²Ndaha’ei upéa-rehe. Nhande-rehe ndaipu’akavéi-ma ae tekoha vai. Mba’e vai-rupi ndajaikovéi-ma nhande. Nhamano va’e-ramima jaiko íxupe. Omano va’ekwe-rami jaiko mba’evai-pe. Upéixa-gwi ndikatuvéi-ma jajevavy jaiko-vy. ³Nhanhemongarai ramo va’ekwe, jajehexa uka va’ekwe Cristo Hesu-pe petéixa nhamoirũmaha íxupe. Ha’e omano va’ekwe. Peteixa nhamoirũ-ma ramo íxupe, omano va’ekwe-rami ave jaiko-ma indive. Upéa peikwaa voi. ⁴Nhane mongarai ramo va’ekwe, petéixa nhamoirũmaha íxupe jahexa uka va’ekwe. Ha’e omano va’ekwe. Peteixa nhamoirũ-ma ramo íxupe, omano va’ekwe-rami ave jaiko hendive. Ndajajevavyvéi-ma voi. Upéi Cristo-pe omoingove jevy ramo Nhande Ru, ojekwaa voi hese heko mbaraeteha. Cristo oikove jevy hagwe-rami oipota nhande ave nhande rekoha pyahu jaiko-vy. Oipota nhambopyahu nhande reko jaiko-vy.^g

⁵Cristo omano va’ekwe. Peteixa nhamoirũ-ma ramo íxupe va’ekwe, omano va’ekwe vérami jaiko indive. Upéixa ete ha’e vérami nhane moingove jevy ramo, petéixa nhamoirũ va’erã íxupe. ⁶Nhandejáry rembiaporã jaikwaa voi. Kurusugwasu-rehe omano ramo va’ekwe Cristo, hendive nhande reko tujakwe ave omano va’ekwe. Oipe’ase nhandéhegwi nhande rekoha vaikwe nhande jajapose va’e rei ndajajapovéi-ma hagwã, ndaipu’akavéi-ma hagwã nhande-rehe tekoha vai. ⁷Nhamano ramo ndaipu’akavéi-ma nhande-rehe tekoha vai. Upéa jaikwaa voi. ⁸“Cristo ndive omano va’ekwe-rami jaiko-ma ramo, indive gwarã nipo ra’e nhande” ja’e nhandéjehe jarovia-vy íxupe. ⁹Cristo omano rire oikove jevymaha jaikwaa voi. Nomanovéi-ma va’erã. Ójehe ipu’aka-magwi, nomano hagwãvéi-ma voi ha’e oiko-vy. ¹⁰Ojejuka-ma ramo, omano va’ekwe nhande-rehe ndaipu’akavéi-ma hagwã tekoha vai nhande-rehe. Peteigwe mante omano va’ekwe. Ha upe rire katu nomano manovéi-ma va’ekwe oiko-vy. Ko’ánga katu oikove jevy-gwi Nhandejáry pegwarã-ma voi ha’e oiko. ¹¹Upéixa ete iporã katu: “Ndaipu’akavéi-ma xe-rehe tekoha vai. Amano va’ekwe-rami aĩ joty. Cristo Hesu-pe petéixa amoirũ-gwi, áy Nhandejáry pegwarã-ma voi aiko” ja’e nhandéjehe. Nanhanheme’ëvéi-ma tekoha vai-pe.^h

¹²Anive penheme’ë tekoha vai-pe ipu’aka hagwã pende py’a-rehe, pejapose va’e rei pejapo hagwã. ¹³Naiporã katu penheme’ë íxupe. Pende rete poru-ma ramo, ojapo vai uka va’erã peë-my. Hekovia Nhandejáry-pe ae katu penheme’ë. Pemanó va’ekwe-rami pene moingove jevy va’ekwe. Upéa-gwi peheja katu Nhandejáry po-py pende py’a gwive pende rete gwive pende rete poru hagwã pene moembiapo porã uka hagwã.ⁱ ¹⁴Naiporã katu pende-rehe ipu’aka tekoha vai. Yma va’ekwe Moisés remimombe’ukwe tekoha porã-rupi peikose mo’ã. Pendejéhegwi peiko va’ekwe. Ha ko’ánga katu Nhandejáry pende rovasa vasa va’e-rupi peiko.

^g 6.4 Cl 2.12 ^h 6.11 2 Co 5.15; Gl 2.19-20 ⁱ 6.13 Co 3.5; 2 Co 5.14-15

Pende rexakwaa kwaa rei-gwi peiko porã voi. Upéa-gwi naiporãi katu pende-rehe ipu'aka tekoha vai.

Peiko-ma Nhandejáry rembigwái ramo pejejavy e'ỹ hagwã

¹⁵ Oĩ he'i va'e mo'ã oiko-vy: “Iporã para'e jajejavy” he'i. “Yma Moisés remimombe'ukwe tekoha-rupi mo'ã jaikose va'ekwe nhanhemopotĩ hagwã mo'ã. Ha ko'ंगा katu Nhandejáry rembiporiahuvereco ramo jaiko-gwi, nhane potĩ-ma jaiko-vy. Upéa-gwi jajejavy ramo jepe, nanhane moingo asy mo'ãi para'e Nhandejáry” he'i mo'ã oiko-vy hikwái. Ndaha'úi voi upéixa. ¹⁶ Erenheme'ẽ ramo ijokwaiha-pe inhe'ẽ rendu ramo, nde ruvixa ramo oiko arã nde-vy. Hembigwái ramo ereiko va'erã íxupe. Mba'e vai-pe erenheme'ẽ ramo, eremano va'erã. Aipo ramo mombyry erepyta arã Nhandejáry-gwi. Ha Nhandejáry po-py katu erenheme'ẽ ramo, inhe'ẽ erehendu ramo, “Nde py'a potĩ-ta nde” he'i va'erã nde-vy. Upéa peikwaa voi.

¹⁷ Ha atima porã katu Nhandejáry-pe pende-rehe. Yma mba'e vai ipu'aka araka'e pende-rehe. Ha upe rire katu pehendu-ma va'ekwe peẽ-my hemimombe'ukwe heko-rupi peiko hagwã. Pende py'a gwive pehendu-ma va'ekwe inhe'ẽ. ¹⁸ Pende-rehe ndaipu'akavéi-ma mba'e vai. Peiko-ma Nhandejáry rembigwái ramo pejejavyve e'ỹ hagwã. ¹⁹ Napene arandupáiry vyteri. Upéixa-gwi apomo'arandu-ta tembigwái rehegwa nhe'ẽ-rami. Yma penheme'ẽmba va'ekwe pende py'a gwive mba'e vai-pe hembigwairã penhemongy'a hagwã pejapo vaive ive hagwã. Ha ko'ंगा katu penheme'ẽmba Nhandejáry-pe hembigwairã pejejavyve e'ỹ hagwã, peiko marangatu hagwã peiko-vy.

²⁰ Yma araka'e peiko mba'evai rembigwái ramo peiko. “Pejapo katu Nhandejáry remimbota” nde'íry araka'e peẽ-my nde rerekwa. ²¹ Áy katu petĩ pene rembiapokwe-gwi. Yma pene rembiapo vai jave, pene rembiapokwe ndovaléi araka'e. Napende rovasái voi araka'e Nhandejáry. Upéixa pejapo ramo, mombyry rei pemano arã Nhandejáry-gwi. ²² Ha ko'ंगा katu pende-rehe ndaipu'akavéi-ma mba'e vai, Nhandejáry rembigwái ramo peiko-magwi. Penheme'ẽ-ma íxupe peiko marangatu hagwã hendive peikove opa e'ỹ reheve hagwã. Upéixa íxupe penheme'ẽ ramo, entéro ne rembiapo ovale voi. ²³ Ha jajejavy ramo nhande rembiapo apokwe-rami nhande rereco arã. Mombyry rei nhamano arã Nhandejáry-gwi. Ha Nhandejáry Cristo Hesu-pe peteixa nhamoirũ ramo, ondive nhane moingove meme va'erã voi Nhandejáry nhande rexakwaa rei-vy.^k

Omenda va'e rehegwa nhe'ẽ

7 ¹ Peẽ xe re'íy kwéry, tekoha rehegwa nhe'ẽ kwaaha voi. Upéixa-gwi peẽ-my amombe'u-tama va'e peikwaa voi. Tekoha rehegwa nhe'ẽ jaikove va'e

pegwarã. Ndaha'úi nhamano va'ekwe pegwarã tekoha. ²Upéixa voi kunha ime va'e tekoha-rupi oiko jave, oikove vyteri ramo iména, ndikatúi oheja oho-vy. Ha omano ramo katu ndaipu'akavéi hese imenakwe. ³Upéixa ramo iména oikove vyteri ramo, outro kwimba'e ndive oiko ramo, “Teko ky'a-rupi oiko” ja'e arã hese. Ha iména omano ramo katu ndaipu'akavéi hese. Omenda pyahu jevy ramo outro kwimba'e-rehe, tekoha-rupi joty oiko va'erã. Omano va'ekwe rereko asyhaty e'ỹ upéa. Ndoikovéi omano va'ekwe pogwy-py, ojei-ma íxugwi. Ndaixupe gwarã inhe'ê. ⁴Upéixa ete pende rekoha, xe re'yi kwéry. Cristo omano va'ekwe. Cristo-pe petéixa pemoirũ-gwi, omano va'ekwe-rami ave peiko va'ekwe. Yma va'ekwe he'i va'ekwe Moisés: “Nderejapopái ramo upe tekoha porã nhe'ê gwive, eremano arã mombyry Nhandejáry-gwi ereiko hagwã” he'i va'ekwe Moisés Nhandejáry nhe'ê ohai-vy. Äy jajeroivia-magwi Cristo-rehe, upéa nhe'ê ndaha'evéi nhande-vy gwarã. Ha'e kuri peẽ-my: Imenakwe nomandavéi-ma gwembirekokwe-rehe. Ndoikovéi-ma omano va'ekwe pogwy-py, ojei-ma íxugwi. Upéixa ete Hesu Cristo-pe nhamoirũ-gwi, omano va'ekwe-rami jaiko-gwi, ndaha'úi nhande-vy gwarã Moisés rembihaikwe. Ha Cristo omano rire, omoingove jevy íxupe Nhandejáry. Upéa-gwi äy peiko-ma he'yi ramo yva'a porã va'e-rami, pene rembiapo porã porã hagwã íxupe. ⁵Yma jajapose va'e rei jajapo va'ekwe. Upe-ma ramo, “Ani erejapo teĩ upéa” he'i ramo Moisés remimombe'ukwe nhande rekoharã, ivaive ive va'e joty jajapose va'ekwe. Yvyra hi'upy e'ỹ vaive va'e-rami nhane rembiapo vai vai jaiko-vy va'ekwe. Nhane rembiapo vai vyteri ramo ra'e, mombyry Nhandejáry-gwi jaiko arã ra'e. Nhamano hagwãixa jaiko va'ekwe. ⁶Upéa yma gware tekoha porã nhe'ê ipokatu joty. Ha petéixa nhamoirũ-ma ramo Cristo-pe, äy upéa kwatia nhe'ê ndaha'evéi nhande-vy gwarã. Äy omano va'ekwe-rami jaiko íxupe. Ndaipokatuvéi-ma nhande-rehe upéa yma gware nhe'ê. Nhe'ê Marangatu tee va'e reko-rupi ae nhamba'apo Nhandejáry-pe jaiko-vy.

Upe tekoha porã nhe'ê amonhe'ê ramo, aikwaa-ma xe rekoha vai
(Rm 3.20)

⁷Oĩ he'i va'erã para'e: “Naiporãi ra'e Moisés amyri remimombe'ukwe tekoha” he'i molã. Ndaha'úi upéixa. Upe tekoha rehegwa nhe'ê ahendu-ma ramo, xe rembiapo vaikwe aikwaa-ma voi. “Aníke peipota teĩ pende rapixa mba'e” nde'íry ramo ra'e upe tekoha rehegwa nhe'ê, ndaikwaái arã ra'e xe rekoha vai.¹ ⁸“Ani ne mba'e jerure rure teĩ” he'i Moisés amyri rembihaikwe tekoha porã momba'u-vy. Upéa nhe'ê amonhe'ê ramo jepe, ajejavý joty. Aipota eterei xe rapixa mba'e. Upéa-gwi ajejavýve vyve aiko-vy. Upe tekoha ndaikwaái ramo ra'e, ndaikwaái arã ra'e xe rekoha vai. Naxe mbojejavýi arã ra'e. ⁹Yma upe tekoha rehegwa nhe'ê kwaa e'ỹ-vy aiko va'ekwe. Ha upe rire katu: “Ani erejapo teĩ upeixagwa” he'i pykatu upe tekoha rehegwa nhe'ê, ajaposeve seve joty. ¹⁰Upéi mombyry aiko va'ekwe Nhandejáry-gwi amano va'ekwe-rami. Upe tekoha porã-rupi meme

¹7.7 Êx 20.17; Dt 5.21

mo'ã oipota va'ekwe xe aiko hendive Nhandejáry. Ha xe katu mombyry-ma aha va'ekwe aiko-vy Nhandejáry-gwi. Aiko teĩ. Omano va'ekwe-rami aiko va'ekwe íxugwi. ¹¹ Upe tekoha nhe'ẽ amonhe'ẽ ramo jepe “Aníke erejapo teĩ upeixagwa” he'i pykatu, xe ajaposeve seve joty. Upe tekoha-rupi aikose mo'ã ramo jepe, anhembotavy-ma joty. Upe tekoha nhe'ẽ xe mbojejavyve joty. Ajejavyseve joty. Upéixa ramo ajejavy javy-gwi, omano va'ekwe-rami aiko va'ekwe.

¹² Upéixa ramo Nhandejáry rekoha marangatu voi upe tekoha. Nhande rekorã rehegwa nhe'ẽ, Nhandejáry rekoha marangatu voi ave. Nhandejáry remimbota omombe'u upéa nhe'ẽ. Nhane mo'arandu porã, nhane moingo tape porã-rupi ave. ¹³ Oĩ he'i va'erã para'e: “Upe tekoha Nhandejáry rembijohu porã va'e xe mbojejavy ra'e. Xe jukaharã vérami” he'i mo'ã. Ndahe'íry upéixa. “Ani erejapo teĩ upeixagwa” he'i va'e-rehe xe mandu'a ramo, ajejavyseve joty aiko-vy. Omano va'ekwe-rami aiko. Upéixa ramo ojekwaa xe-rehe xe rekoha vaiha. Jajejavy e'ỹ hagwã pe tekoha he'i-gwi, ojekwaa porãve nhande-rehe nhande rekoha vaiha. “Ivai eterei voi” ja'e nhandéjehe.

“Aikose e'ỹha-rupi aiko joty” he'i Paulo

¹⁴ Nhane nhe'ẽ marangatu pegwarã voi Moisés remimombe'ukwe tekoha porã. Ha ndaxe reko marangatu meméíry. Xe-rehe ipu'aka joty tekoha vai va'e. ¹⁵ Xe aikose ha-rupi ndaikói. Ndajaposéi va'e ajapo joty. Upéixa-gwi xe ndaikwaavéi-ma voi xe rekoha. ¹⁶ Xe remimbota e'ỹ-rupi aiko ramo, upe tekoha-rupi aikose ramo mo'ã, “Anhetegwa voi ra'e” ha'e joty upe tekoha-rehe. ¹⁷ Upéixa-gwi xejéhegwi ndajapo vaíry. Xe py'a-py oĩ va'e, mba'e vai xe mbojejavy ukaha ae ajapo uka xe-vy. ¹⁸ Xejéhegwi ndajapo porã kwaái. Ajapose va'e rei ajapo. Ajapose ramo mo'ã iporã va'e, ndajapóíry joty. ¹⁹ Xe remimbota-rupi ndaikói joty. Iporã va'e ndajapói. Hekovia ajapo ae ivai va'e joty. Ndajapo mo'ái ramo jepe, ajapo joty. ²⁰ Xe remimbota e'ỹ-rupi joty aiko. Ajapo vai ramo vyteri, xejéhegwi katu ndajapo vaíry joty. Xe aiko porãse mo'ã. Oĩ ave xe mbojejavy ukaseha, pe tekoha vai va'e, xe py'a-py oĩ va'e. Xe-rehe ipu'aka joty.

²¹ Upéixa-gwi xe-vy ojehu va'ekwe äy aikwaa-ma. Ajapo porãse ramo mo'ã, nome'ei xe-vy ajapo porã hagwã. Ivai va'e mante ajapo joty aiko-vy. ²² Xe ae xejéhegwi arovy'a Nhandejáry remimombe'u ukakwe nhande rekoharã. ²³ Ha xe py'a-py oĩ ave pe tekoha vai va'e vyteri. Ha xe remimbota, xe ajohu porã va'e, ndaijojái pe tekoha vai va'e ndive. Ndaijojái ramo, ndaxe pu'akavéi-ma xéjehe xe mbojejavy uka-gwi pe tekoha vai va'e.^m ²⁴ Upéixa ramo, xe py'a-py ijoja e'ỹ-gwi, xe poriahu ete voi, ndavy'avéi-ma. Kiva'e-pa xe resendeharã. Omano-tama va'e-rami aiko pe tekoha vai va'e-gwi. ²⁵ Xe resende-ta katu Nhandejáry. Upéa-rehe atima porã íxupe. Xe resende-ta ave Nhandejáry Hesu Cristo.

Upéixa amombe'u jevy-ta peẽ-my xe rekoha. Xe katu Nhandejáry rembigwái ramo jepe, xe rekoha ku'a ku'a joty. Xe py'a rekoha-rupi aiko

^m 7.15-23 Gl 5.17

ramo, upe jave Nhandejáry remimombe'ukwe-rupi aiko. Ha pe tekoha vai nhe'ẽ-rupi aiko ramo, ndaxe pu'akái xéjehe. Ojapo vai ukase joty xe-vy.ⁿ

Nhe'ẽ Marangatu tee va'e nhande py'a-py oiko ramo, jaiko porã voi
(Gl 5.16-18)

8 ¹Upe ramo Cristo Hesu-pe peteĩxa nhamoirũ va'e gwive, “Ojejavy-ma” ãy nde'i mo'ãi nhande-rehe Nhandejáry. ²Nhe'ẽ Marangatu tee va'e reko-rupi jaiko ramo, nhane moingove. Jaikove meme voi Cristo Hesu-pe peteĩxa nhamoirũ va'e. Upéixa ete xe jukaharã jepe, ndaipu'akavéi-ma xe-rehe tekoha vai. Ndaikovéi igwy-py, asẽ-ma íxugwi. Hi'arive-ma xe aiko. Cristo nhane moingove-gwi, “Ojejavy-ma” nde'i mo'ãvéi nhande-rehe Nhandejáry. ³Yma jajapose va'e rei jajapo va'ekwe. Upéa-gwi Moisés remimombe'ukwe tekoha-rupi ndajaikóiry va'ekwe. Nhande rekoha vai imbaraeteve va'ekwe nhande-rehe. Ha Nhandejáry katu ipu'akave-ma nhande-rehe. Oikwaa uka ranhe nhande-vy nhande rekoha tujakwe. “Pejejavy-ma” he'i nhande-vy. Upe ramo nhande-rehe ombou va'ekwe gwa'ýry. Nhande reko-rami ave ha'e hekoha. Nhande rekoha-rami ave ou va'ekwe oipe'a hagwã nhandéhegwi nhane rembiapo vaikwe. ⁴Upéixa upe tekoha porã-rupi gwive Nhandejáry oipota jaiko. ãy ndajajapovéi-ma jajapose rei va'e. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e reko-rupi ae jaiko. Upéixa ramo upe tekoha, Iporã katu pejapo upéa, he'i va'e gwive oipota voi nhahendu. ⁵Ha nhande jajapose rei va'e jajapo va'e mate nanhande pu'akái nhandéjehe. Jajapose va'e rei-rehe mate nhane mandu'a jaiko-vy jajapo hagwã-rehe. Ha nhande Nhe'ẽ Marangatu tee va'e reko-rupi jaiko va'e katu nhande pu'aka nhandéjehe. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remimbota-rehe nhane mandu'a jaiko-vy va'e nhande pu'aka voi nhandéjehe.^o ⁶Erejapose va'e anho-rehe rei ne mandu'a meme ramo, mombyry ereiko arã Nhandejáry-gwi. Omano va'ekwe-rami rei ereiko va'erã. Ha Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remimbota anho-rehe ne mandu'a meme ramo katu, ereikove arã nde py'agwapy reheve ereikove va'erã. ⁷Upéixa erejapose va'e anho-rehe rei ne mandu'a ereiko-vy ramo, Nhandejáry nhe'ẽ-rehe erepyrũ meme ereiko-vy. Nhandejáry remimombe'u ukakwe nhande rekoharã-rupi ndereikói voi. Ereikose teĩ. Nande pu'akáiry ereiko hagwã. ⁸Erejapose va'e anho rei erejapo ramo, Nhandejáry remimbota apo e'ýha voi nde. Nerembovy'ái voi íxupe.

⁹Ha ko'ánga pejapose va'e anho rei ndapejapovéi-ma. Oiko ramo pende py'a-py Nhe'ẽ Marangatu tee va'e, heko-rupima peiko. Ha ndoikóiry ramo ra'e katu pende py'a-py Cristo nhe'ẽ marangatu, Cristo re'ýi ramo ndapeikói ave arã ra'e. ¹⁰Cristo pene moirũ ramo, pene moingove va'erã Nhe'ẽ Marangatu tee va'e. Pejejavy-gwi pemento va'erã. Omano va'erã voi pende rete. Ha omano ramo jepe, peikove jevy joty va'erã. Pende py'a poti-gwi, Cristo nhane moingove jevy va'erã Nhandejáry ndive opa e'ý reheve jaiko hagwã. ¹¹Ha Nhandejáry katu omoingove jevy va'ekwe Hesu-pe. Omano rire omoingove jevy va'ekwe íxupe. Hemimoingove jevy voi

ⁿ 7.7-25 Gl 5.16-26 ^o 8.5 Gl 5.19-25

Cristo. Upéa-gwi pende py'a-py oiko ramo Nhandejáry Nhe'ê Marangatu, pene moingove jevy va'erã ave. Omano va'erã pende rete. Ha omano ramo jepe pende retekwe, omoingove jevy va'erã peẽ-my pende rete. Pene ndive oiko-gwi inhe'ê Marangatu pene moingove jevy va'erã voi Nhandejáry ndive peiko meme hagwã.

¹² Upéixa-gwi, xe re'ýi kwéry, iporã katu jaiko Nhe'ê Marangatu tee va'e reko-rupi. Ha nhande reko tujakwe-rupi rei katu ndikatúiry jaiko. ¹³ Pende reko tujakwe remimbota-rupi peiko ramo, mombyry peiko arã Nhandejáry-gwi. Omano va'ekwe-rami rei peiko arã. Ha Nhe'ê Marangatu tee va'e remimbota-rupi peiko ramo katu, anive peiko teĩ pende reko tujakwe-rupi. Ereheja-ma va'erã nde rekoha tujakwe. Ani penheme'ëve teĩ pende reko tujakwe-pe. Yma gware pende reko-rupi ani peikove teĩ. Upéixa ramo peikove va'erã Nhandejáry ndive. ¹⁴ Nhandejáry Nhe'ê Marangatu tee va'e-rupi jaiko-ma ramo, Nhandejáry ra'y ramo-ma jaiko voi. ¹⁵ Peẽ-my Nhandejáry remime'ëgwe Nhe'ê Marangatu tee va'e voi. Ha'e ndoúi voi pene mopy'amirĩ hagwã, ndoúi ave pende jokwái hagwã. Napene mytu'e'ývêi-ma hagwã pendéjehe ae ou. Áy katu Nhe'ê Marangatu tee va'e oiko-gwi pende py'a-py, Nhandejáry ra'y ramo-ma peiko. Nhanhemopeteĩ teĩ, “Xe Ru” ja'e-vy. Jarovy'a ja'e-vy Nhandejáry-pe. ¹⁶ Nhande py'a-py, “Nhandejáry ra'y voi xe” peteĩ teĩ ja'e nhandéjehe nhanhemombe'u-vy. Upéixa ave he'i nhande py'a-py Nhe'ê Marangatu tee va'e. ¹⁷ Nhande ta'ýry-gwi, gwe'ýi pegwarã iporã va'e ome'ê ave va'erã nhande-vy. Cristo re'ýi pegwarã iporã va'e ome'ê ave va'erã nhande-vy. Cristo rereko asy hagwe-rami, nhande rereko asy ave va'erã. Ha upe rire katu Cristo-rehe heko porã teeha ojekwaa ramo, hekoha-ramima nhanheheko viarõ va'erã.^{p q}

**Nhandejáry nhane mopotĩ rire, nhane moingo va'ekwe gweko
porã tee-rupi, ha'e-rami nhane momba'egwasu hagwã**

¹⁸ Áy jahasa asy voi jaiko-vy. Ha ojehexa uka ramo hese Nhandejáry reko porã teeha, nhande rereko asy hagwe-rehe nanhane mandu'avêi-ma va'erã. Nhane momba'egwasu porãve rãve va'erã. ¹⁹ Áy entéro Nhandejáry rembiapokwe gwive ojapura oha'arõ-vy Nhandejáry ra'y kwéry ojekwaa hagwã. “Araka'e po ou-ta ojehexa uka-vy” he'i ojapura-vy hese. ²⁰ Yma entéro Nhandejáry rembiapokwe gwive oiko teĩ araka'e. Omano hagwãixa oiko araka'e hikwái. Ojéhegwi rei ndoikóiry araka'e. Nhandejáry nhe'ê-py teĩ oiko araka'e. Nhandejáry remimbota-rupi oiko upéixa. ²¹ “Ha ndojehu meméi va'erã íxupe kwéry upéixa” he'i ojéupe Nhandejáry. “Áy entéro va'e ndaipu'akái ójehe. Upéa-gwi enterová-pe amoatyrõmba va'erã itujave jave e'ý hagwã, omano mano e'ý hagwã, xe ra'y kwéry ndive ipu'aka jevy hagwã ójehe, Cristo Hesu ndive onhemomba'egwasu hagwã hikwái” he'i ojéupe Nhandejáry. ²² Ko'ángá ete peve entéro Nhandejáry rembiapokwe va'e gwive hasy va'e-rami hasẽ. Ne'írá onhemootyrõ enterove va'e. Upéa-gwi hasẽ. Kunha imemby-tama va'e-rami ave hasẽ. Upéa jaikwaa voi. ²³ Na Nhandejáry rembiapokwe anhóiry hasẽ. Nhande ave, nhane rasẽ. Nhande py'a-

^p 8.14-17 Gl 4.1-7 ^q 8.17 Gl 3.29; 4.6-7; 2 Tm 2.11-12

py oiko Nhe'ê Marangatu tee va'e. Nhandejáry remime'êgwe ranhe peẽ-my ha'e. Upéa-gwi nhande py'a-py nhane rasẽ nhande Nhandejáry ra'arõ-vy. Ha upe rire katu gwa'yry tee-rami nhande rereko va'erã, nhane resendepa va'erã. Nhande rete gwive nhane resende va'erã. ²⁴“Jajerovia ppyha áry gwive nhane resende-ma va'ekwe. Ha upe rire katu ou jevy ramo, nhande rete gwive-ma nhane resendepa ete-ma va'erã” ja'e nhandéjehe jarovia-vy. Nhaha'arõ va'e jahexa ramo, ogwahẽ-ma ramo, nanhaha'arõvéi-ma. Jahexa va'e nanhaha'arõi joty jaiko-vy. ²⁵Ha jahexa e'ỹ vyteri va'e katu nhaha'arõ ramo, “Ndoiko mo'ãi para'e” ndaja'ei joty hese. Nanhaha'arõ ku'a ku'ái jaiko-vy va'e. Nhaha'arõ tee ae jaiko-vy va'e. Upéixa Cristo ou jevytaha áry-rehe nhaha'arõ tee voi nhandemoatyrõmba hagwã.

²⁶Ha Nhe'ê Marangatu tee va'e nhane pytygwõharã voi ave. Nanhane mbaratêi ramo nhane pytygwõ-vy ou. Nhandejéhegwi rei ndajajapo porã kwaáiry oração. Ha Nhe'ê Marangatu tee va'e ae katu nhande réry-py ojerure Nhandejáry-pe nhande-rehe. Nhane nhe'ê e'ỹ-my hasẽ va'e-rami onhe'ê ojerure asy-vy. ²⁷Ha Nhandejáry-gwi ndaipóri okanhya va'e. Nhande py'apygwa jepe oikwaapa voi ha'e. Upéa-gwi Nhe'ê Marangatu tee va'e he'ise va'e oikwaapa voi. Ha Nhe'ê Marangatu tee va'e ojerure asy Nhandejáry-pe he'yi kwéry-rehe. Héry-py ojerure rure hese. Nhandejáry remimbota-rupi ojerure hese. Upéa-gwi he'ise va'e oikwaapa voi. ²⁸Nhande, Nhandejáry oipota pota ojúepe nhamoirũ va'e, hemienói voi. Nhandejáry-pe jahayhu ramo, opamba'e oiko va'erã nhande-vy nhande rereko porã hagwã. Mba'e ojehe ramo nhande-vy, omba'apo porã joty nhande-rehe Nhandejáry. Upe va'e jaikwaa voi. ²⁹Yma va'ekwe nhande-rehe he'i va'ekwe Nhandejáry: “Xe rembiporavõ voi aipe'a va'erã íxupe xe ra'y Hesu reko-rupi oiko hagwã” he'i. “Xe ra'y Hesu aipota oiko tyke'yrysu ramo, tyvýry reta va'e-rami oiko hagwã Hesu” he'i va'ekwe nhande-rehe Nhandejáry. ³⁰Ha upe rire katu, nhande pe'a rire, nhane renói va'ekwe ave. Upéi nhane renói rire, “Ha'e ipy'a potĩ-ma” he'i va'ekwe nhande-rehe. Upéi nhane mopotĩ rire, nhane moingo va'ekwe gweko porã tee-rupi, ha'e gweko-rami nhane momba'egwasu hagwã.

Cristo po pyte pygwa voi nhande. Ndaipóri ipo pyte-gwi nhande pe'a va'erã

³¹Nhande rovasa vasa-gwi Nhandejáry, amombe'u-ta peẽ-my hekoha porã. Ha'e nhane pytygwõ tygwõ-gwi, ndaipóri nhande-rehe ipu'aka va'erã. ³²Petẽi oiko va'e gwa'yry-rehe jepe nahakate'yry va'ekwe. Nhande kwéry rekovia ijukaharã-pe ome'ẽ va'ekwe nhande-rehe. Gwa'yry-rehe nahakate'yry-gwi ome'ẽ va'ekwe nhande-rehe ijukaharã-pe, opamba'e-py nhande rexakwaa rei va'erã voi katu. ³³Nhandejáry rembiporavo va'e-rehe, “Ojevavy-ma ra'e” he'i va'erã ndoikói va'erã. “Ha'e ipy'a potĩ-ma” he'i hese Nhandejáry. ³⁴Upéa-gwi, “Ha'e ipy'a ky'a-ma” he'i va'erã hese ndaipóri. Nhande-rehe ha-py omano va'ekwe Hesu Cristo. Omano rire katu ha'e onhemoingove jevy-ma va'ekwe. Ha ko'anga nhande réry-py ojerure Nhandejáry-pe nhande-rehe ijyke-rehe oiko-vy. ³⁵Cristo

po pyte-gwi ndaipóri nhande pe'a va'erã. Jahasa asy ramo jepe, jajepy'apy jaiko-vy ramo jepe, nhande rereko asy ramo jepe, nhande vare'a ramo jepe, nhande ao e'ỹ ramo jepe, nhane mongyhyje ramo jepe, nhande juka ramo jepe, Cristo po pyte-gwi nanhande pe'ái va'erã voi. ³⁶Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê:

“Nde réry-py oroiko va'e. Upéa-gwi ore jukase meme va'e-rami oroiko. Ore rereko asy voi. Ovexa ijukapyrã-rami ore rereko”^s he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê.

³⁷Mba'e ojehe ramo jepe, nanhane mytu'e'ỹiry joty nhandéjehe. Cristo nhande rayhu-magwi, nanhanheme'ẽ mo'ái nhande jukase va'e-pe. Cristo rembiayhu voi nhande. Ndaipu'akavéi-ma voíte nhande-rehe nhande rereko asyharã. Nhande py'agwasu joty jaiko-vy. ³⁸Hembiayhu voi nhande. Upéa-gwi ipo pyte-gwi ndaipóri nhande pe'a va'erã. Nhamano va'erã para'e, jaikove va'erã para'e. Ipo pyte pygwa meme joty nhande. Oĩ yváy pygwa, Nhandejáry rembigwái va'e para'e, mburuvixa va'e para'e, imbaraeteve va'e para'e. Upeixagwa jepe ndikatúiry nhande pe'a ipo pyte-gwi. Ndaipóri Nhandejáry jokoharã nhande rayhu e'ỹ hagwã. Áy ojehe va'e gwive, ko'ẽ mbue ramo ojehe va'erã gwive ndaipóri ipo pyte-gwi nhande pe'a va'erã. ³⁹Ipo pyte-gwi nanhande pe'ái va'erã yvate rupigwa, yvygwy rupigwa ave. Áry-rupi oiko va'e, okwa rei va'e ave, aragwy-rupi oiko va'e gwive nanhande pe'ái va'erã voíte íxugwi. Ndaipóri Nhandejáry ojokoharã nhande rayhu e'ỹ hagwã. Nanhande rayhu ku'a ku'a reíry va'e. Ndogoi reíry nhandéhegwi. Nhandejáry po pyte pygwa-ramoma jaiko va'erã voi Nhandejáry Hesu Cristo nhande rayhu-gwi. Ndaipóri voíte íxugwi nhande pe'aharã.

Nhandejáry rembiporavokwe gwe'yirã rehegwa nhe'ê

9 ¹Amombe'u-ta peẽ-my anhetegwa va'e. Cristo irũ voi xe. Upéa-gwi naxe apu mo'ái voi xe. Ha Nhe'ẽ Marangatu tee va'e xe mbo'e-gwi, xe py'a-py oĩ he'i va'e xe-vy “Anhetegwa va'e” he'i va'e xe-vy. Upéa-gwi aikwaa voi xe apu e'ỹha. ²⁻³Amombe'u-ta peẽ-my xe vy'are'ỹ. Xe ndavy'aveiha amombe'u-ta peẽ-my. Xe mbopy'a rasy meme xe re'ýi kwéry Israel re'ýi va'e. Ha'e kwéry xe rugwy re'ýi voi. Aipota eterei mo'ã ha'e kwéry ogwerovia ave. Hekovia jepe tamano xe, ha'e-ta para'e Nhandejáry-pe. Tove taiko Nhandejáry ojuka va'erã-rami xe ave. Xe kente kwéry-rehe ha-py tove jepe taxe mondo Cristo ojéhegwi mombyry, ha'e-ta para'e Nhandejáry-pe. ⁴Ha'e kwéry katu Nhandejáry rembiporavokwe gwe'yirã. Gwa'yryrã ave oiporavo va'ekwe. Ohexa uka uka va'ekwe íxupe kwéry Nhandejáry gwekoha tee. Ha'e tuvixa mba'e ohexa uka va'ekwe gwekoha. “Xe reko-rupi peiko ramo, xe orohovasa meme va'erã” he'iri iri íxupe kwéry va'ekwe Nhandejáry. Ohendu ramo, ojohu porã onhonhe'ê. Hekorã omombe'u va'ekwe íxupe Nhandejáry. Íxupe kwéry anho omombe'u mba'éixa pa va'erã ojapo omboete hagwã ojéupe. Íxupe kwéry anho: “Peẽ-my

^s 8.36 Sl 44.22

katu orohovasa va'erã voi" he'iri iri Nhandejáry. ⁵Yma myamyri Jacó ra'y kwéry-rehe imandu'a porã meme. Ha'e kwéry judeu kwéry rembypy. Ha Cristo katu nhande-rami oiko ramo kuri, ha'e kwéry rugwy re'ýi ave. Isy judeu kwéry va'e voi. Ha'e ko Nhandejáry voi. Enterove va'e ruvixa voi. Ndaipóri ha'e ramigwa. Ha'e ko tuvixa mba'e opa e'ý reheve oiko va'e voi. Amém.

⁶Oĩ he'i va'e mo'ã: "Nhandejáry he'i hagwe-rami ndojapóiry" he'i mo'ã. Ndaha'éiry upéa-gwi. Israel re'ýi judeu kwéry Nhandejáry rembiporavokwe va'e voi. Ha hese ojerovia va'e ndahetáiry oĩ. Upéa-gwi entéro judeu kwéry va'e-pe ndoiporavói va'ekwe Nhandejáry gwe'yirã. ⁷Ha Abraão remiarirõ kwéry katu, oĩ Nhandejáry ra'y, oĩ Nhandejáry ra'y e'ý ave. "Nde ra'y Isaque ra'y kwéry ne remiarirõ kwéry tee voi" he'i va'ekwe Abraão amyri-pe Nhandejáry. ⁸Upéixa ramo entéro Abraão remiarirõ kwéry ndaha'éi Nhandejáry ra'y ave. "Upe va'e xe ra'y voi" he'i hese va'e katu, Nhandejáry ra'y kwéry voi. Ndoiporavopái. ⁹Nhandejáry he'i va'ekwe a-rami: "Anhetegwa amombe'u-ta nde-vy. Outro ro'y-py hi'áry-py aju jevy-ta" he'i. "Ne rembireko Sara héry va'e imemby-ta" he'i Abraão-pe. Upéixa voi, "Upe va'e xe ra'y voi" he'i hese va'e, Nhandejáry re'ýi voi."

¹⁰Áy amombe'u-ta peẽ-my outro nhe'ẽ peikwaa hagwã mba'éixa Nhandejáry oiporavo gwe'yirã. Mokõi mitã rehegwa nhe'ẽ amombe'u-ta. Isy héry Rebeca. Mokõi omembyrã-gwi hyegwasu. Ha nhane rembypy Isaque mokõi mitã va'e ru voi. ¹¹⁻¹²Mokõi mitã ne'írá oiko ramo, peteĩ-pe oiporavo Nhandejáry, outro-pe ndoiporavói. Gwembiporavose-pe ae oiporavo Nhandejáry. Upéa-gwi he'i va'ekwe isyrã-pe: "Tyvýry rembigwairã voi tyke'ýry" he'i. Ne'írá hembiaipo porã, ne'írá hembiaipo vai ave, ne'írá vyteri oiko ave. Upe-ma ramo: "Tyvýry rembigwairã voi tyke'ýry" he'i isyrã-pe. Upéixa ramo, mba'eve ojapo e'ý reheve, mba'eve oikwaa e'ý reheve, oiporavo araka'e tyvýry-pe Nhandejáry. ¹³Upéixa voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

"Ha Jacó katu xe rembiayhu va'e. Ha tyke'ýry katu xe rembiayhu e'ý va'e"^x he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹⁴Upéixa ramo oĩ he'i va'e mo'ã: "Ndaheko porãi Nhandejáry. Peteĩ va'e-rami ndogwerekóiry. Peteĩ ohayhu outro ndohayhúi" he'i mo'ã. Ha ndaupéixairy. ¹⁵Moisés-pe Nhandejáry remimombe'ukwe amombe'u-ta:

"Xe rembiporiahuverekose aéte aiporiahuvereko va'erã. Xe

rembiereko porãse aéte areko porã va'erã"^y

he'i va'ekwe Moisés-pe Nhandejáry. ¹⁶Upéixa ramo, ndaipóri nhane rembiaporã-rehe nhande poriahuvereko arã. Nhande ae jajehovasa ukase mo'ã ramo jepe, nanhande rovasái joty upéa-gwi. Ha'e ae nhande poriahuverekose va'e-pe gwive nhande poriahuvereko. ¹⁷Upe va'e peikwaa hagwã he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ mburuvixa Faraó-pe:

⁵9.7 Gn 21.12; Hb 11.18 ⁶9.9 Gn 18.10 ⁷9.10 Gn 25.21 ⁸9.12 Gn 25.23

^x9.13 Mt 1.2-3 ^y9.15 Êx 33.19

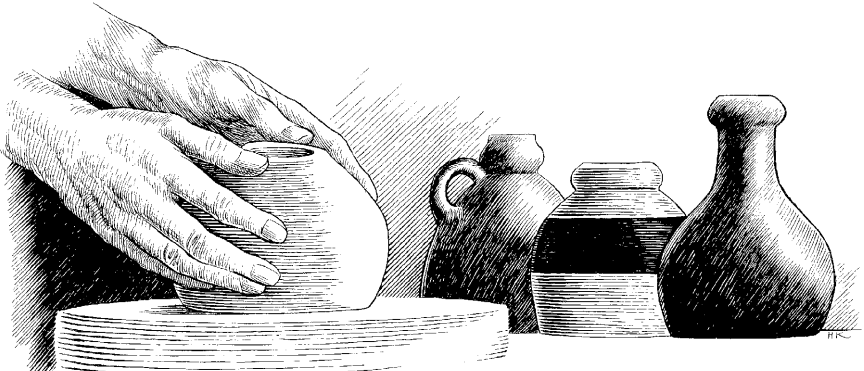
“Xe oromoingo va'ekwe mburuvixagwasu ramo ojekwaa kwaa hagwã opa-rupi xe pu'akaha. Yvy apy gwive xe rêry ojekwaa hagwã oromoingo va'ekwe. Xe nhe'ê rendu e'ỹ ramo jepe, xe mbojevy ramo jepe, ndéhegwi ojehexa uka va'ekwe xe pu'akaha”^z he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê.

¹⁸Upéixa ramo, gwembiporiahuverekose va'e-pe gwive oiporiahuvereko Nhandejáry. Ha gwĩ gwerovia e'ỹha onhembopy'a ratãse va'e gwive, omoingo íxupe Nhandejáry ijapysa e'ỹ va'e-rami.

Oĩ Nhandejáry rembiereko asyrã, oĩ ave hembiporiahuverekorã

¹⁹Upéixa-gwi oĩ pene pa'ũ-my he'i va'e mo'ã: “Xe mbopy'a ratã ramo Nhandejáry, ma'erã po xe monhe'ê va'erã? Ma'erã po, Erejejavý-ma, he'i va'erã xe-vy?” he'i mo'ã. “Kiva'e po ojoko-ta oipota va'e. Avave ndikatúí ojoko Nhandejáry ojapose va'e” he'i mo'ã Nhandejáry-rehe. ²⁰Naiporãi upéa. Nde ndaha'êi Nhandejáry. Nde, teko rei voi. “Nde ae erenhemonhe'êse joty xe-vy” ma'erã ere Nhandejáry-pe? Amombe'u-ta peê-my peteĩ nhe'ê. Oĩ tuju gwigwa nha'ê. “Ma'erã tipo a-rami xe apo nde?” naiporãi he'i oapohare-pe.^a ²¹Ha tuju-gwi mba'e ryruru apohaty ojaposeha-rami ojapo. Peteĩ tuju-gwi ojapo mokõi mba'e ryrurã. Peteĩ katu sapy'a rei oiporu va'erã ojapo. Ojehexase hagwã-rami ojapo porã voi. Outro katu pya'e a'e oiporu va'erã ojapo. Upe va'e imombopyrã ojeka rire.

²²Upéixa voi nhande rereko Nhandejáry. Oikwaa ukase va'ekwe nhande rereko asyha. Opu'akaha oikwaa ukase ave. Gwĩ gwembiereko asyrã oha'arõ joty. Ndaipoxy pya'êi. Äy ndogwereco poxýiry vyteri hekoha vai va'e-pe. Oha'arõ joty oiko-vy. ²³Ha gwekoha porã ete voi katu ohexa ukase va'ekwe ave. Nhande kwéry hembiporiahuvereko va'e nhande rexakwaa rei-ma voi. Gweko-rami ete-ma jaiko hagwã nhande poravo-ma. ²⁴Nhandejáry remimbovia voi nhande



(Rm 9.22)

^z 9.17 Êx 9.16 ^a 9.20 Is 45.9

kwéry. Ndaha'úi judeu kwéry anho. Judeu kwéry e'ỹ ave Nhandejáry remimbovia.

²⁵Ha Nhandejáry kwatia nhe'ẽ ohai va'ekwe héry va'e Oséias he'i a-rami:

“Ha xe re'íy e'ỹ-pe, Xe re'íy, ha'e joty va'erã. Xe rembiayhu e'ỹ va'e-pe, Xe rembiayhu, ha'e joty va'erã.^b ²⁶Peẽ ko xe re'íy e'ỹ voi, Nhandejáry he'i hagwe-py, upe-py ete ohenói va'erã íxupe kwéry gwa'ýry Nhandejáry nhane moingovehaty.”^c

Upéixa voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ oikwaa uka-vy nhande-vy mba'éixa Nhandejáry oiporavo gwe'yirã, judeu kwéry va'e, judeu kwéry e'ỹ va'e ave.

²⁷Ha upéi he'i jevy Nhandejáry kwatia nhe'ẽ ohai va'ekwe héry va'e Isaías. Nhande mbotee tee he'i-vy a-rami:

“Ygwasu apy e'ỹ rembe'y-rehe heta eterei oĩ yvy ku'itĩ. Yvy ku'itĩgwasu-rami onhembohetave tave rei ramo Israel kwéry, hembiepyrã ndahetáiry joty va'erã. ²⁸Nhandejáry ha'e he'i hagwe-ramima pya'e ojapo-ta yvy apy gwive oĩ va'e-rehe. Noha'arõ mo'ávẽi-ma. Enterove va'e rembiapokwe-rami ojapo-tama hese kwéry”^d

he'i Isaías Israel kwéry-rehe omombe'u-vy.

²⁹Upéixa ete omombe'u jevy va'ekwe Isaías judeu kwéry oikotaha. He'i va'ekwe a-rami:

“Entéro mba'e-rehe ipu'akave va'e Nhandejáry. Ndopytái ramo ra'e inhe'ẽ-py nhane remiarirõ kwéry, japa va'erã ra'e. Myamyri Sodomá pygwa-rami japyta va'erã ra'e. Myamyri Gomorra pygwa-rami nhamanomba va'erã ra'e.”^e

Upéixa voi omombe'u va'ekwe Isaías kwatia-rehe nhande-vy oikwaa uka-vy ndahetái judeu kwéry onheresende va'e.

“Aipota nga'u Nhandejáry oresende xe rugwy re'íy kwéry-pe” he'i Paulo

³⁰“Ha mba'éixa po ojapo Nhandejáry?” oĩ he'i va'e onhomongeta opy'a ndive. Amombe'u-ta nde-vy ereikwaa hagwã. Ha nhande kwéry e'ỹ va'e katu ndoikói araka'e Nhandejáry reko-rupi, “Ipy'a potĩ-ma” he'i hese hagwã-rami ndoikóiry araka'e. Ha upéi katu Nhandejáry-rehe ojerovia-ma ramo, ombopy'a potĩ-ma va'ekwe íxupe. ³¹Ha nhande kwéry va'e, Israel remiarirõre va'e, judeu va'e katu Nhandejáry rembiporavo va'e voi, oikose mo'ã va'ekwe Nhandejáry reko-rupi. “Ipy'a potĩ-ma” he'i hagwã mo'ã hese va'ekwe oiko. Ha nombopy'a potĩry joty íxupe. ³²“Ma'erã po nombopy'a potĩry íxupe” oĩ onhomongeta va'e opy'a ndive. Ojerovia e'ỹ reheve ojapose mo'ã Nhandejáry nhe'ẽ. Upéa-gwi, “Ipy'a potĩ-ma” nde'íry hese kwéry. Ogwerovia e'ỹ-gwi ita-rehe onhepysanga sanga va'e-rami oiko va'ekwe. ³³Upéixa ete voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Pejapysaka katu. Sião tetã-my, judeu kwéry pa'ũ-my amoĩ-ta onhepysanga hagwã voi heity hagwã voi amoĩ-ta henonde. Onhepysanga va'e-rami amoingo asy va'erã íxupe. Heityharã omoĩ

^b 9.25 Os 2.23 ^c 9.26 Os 1.10 ^d 9.27-28 Is 10.22-23 ^e 9.29 Is 1.9

henonde va'e-rami, amoingo va'erã íxupe. Ha hese ojerovia va'e gwive, ndojerovia reíry va'erã hese. Nomotĩry va'erã ogweroviaha-pe.”^f
 Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ heroviaha-rehe herovia e'ýha-rehe ave.
10 ¹Ha'e-ta peẽ-my, xe re'ýi kwéry, Hesu-rehe pejerovia va'e. Aipota nga'u Nhandejáry oresende xe rugwy re'ýi kwéry-pe, Israel remiarirõre kwéry-pe. Xe py'a gwive aipota nga'u oresende. Amboete ete Nhandejáry-pe hese kwéry oraçãõ apo-vy. ²Nhandejáry-pe omboetese eterei ave mo'ã hikwái. Xe hexahare-gwi xe aikwaa omboeteha. Ha ndoikwaa teéi-gwi Nhandejáry rekoha, omboete va'e-rami mo'ã oiko. ³Ha Nhandejáry katu ojerovia hese va'e-pe, “Nde py'a potĩ-ma” he'i íxupe. Ha Nhandejáry reko kwaa e'ýha onhemopotise mo'ã ha'e ae gweko-rupi oiko va'e. Upéixa ndoikói voi Nhandejáry reko-rupi onhemopotĩ hagwã. Heko-pe nonheme'ẽi voi va'ekwe heko-rupi oiko hagwã. ⁴Ha ko'ãnga katu ojekwaa ou-vy Cristo. Upéa-gwi ijapy-ma voi Moisés amyri remimombe'ukwe judeu kwéry ha'e kwéry hekoha. ãy ogweroviaha gwive: “Ha'e kwéry ipy'a potĩ-ma” he'i hese Nhandejáry.

Nhandejáry réry renoiha gwive oresende-ta íxupe kwéry Nhandejáry

⁵ “Gwĩ onhemopotĩ uka hagwã mo'ã upe tekoha-rupi oiko va'e gwive, Nhandejáry he'i va'e gwive ojaopapa ramo omopotĩ va'erã íxupe Nhandejáry”^g
 he'i omombe'u-vy Moisés amyri kwatia-rehe.
⁶Ha gwĩ onhemopotĩ uka hagwã ojerovia-ma voi oiko-vy va'e hese, Nhandejáry kwatia nhe'ẽ a-rami he'i hese:
 “Kiva'e po ojeupi-ta yváy-py, ani upéixa erenhomongeta teĩ nde py'a ndive.”^h
 Upéixa ere ramo, nde ko erembogweyise va'e mo'ã yváy-gwi Cristo. Ani ere teĩ upéa.

⁷ “Kiva'e po ogwey-ta ko yvygwy-py, ani upéixa erenhomongeta teĩ nde py'a ndive.”
 Upéixa ere ramo, nde eremoingoseve jevy va'erã Cristo-pe omano rire. Ani ere teĩ upéa. ⁸Ha Nhandejáry kwatia nhe'ẽ he'i a-rami:
 “Ha Nhandejáry remimombe'u noĩry mombyry ndéhegwi. Hi'agwĩ ae oĩ ndéhegwi. Upéa ereikwaa voi. Upéa eremombe'u-ta ramo, oĩ-ma Nhandejáry nhe'ẽrã nde juru-py. Ererovia-ma ramo, oĩ-ma ave nde py'a-py” he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ. Upeixagwa nhe'ẽ ore remimombe'u voi ave. Perovia hagwã oromombe'u peẽ-my. ⁹“Hesu Nhandejáry voi” ere eremombe'u-vy ramo, “Nhandejáry omoingove jevy íxupe nipo ra'e” erenhomongeta ramo nde py'a ndive, ne resende-ta voi Nhandejáry. ¹⁰Nhande py'a gwive jajeroivia-ma ramo hese, nhane mopoti-ma va'erã. “Hesu Nhandejáry voi” ja'e ramo nhamombe'u-vy, nhane resende-ma va'erã Nhandejáry. ¹¹He'i ave Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

^f 9.33 Is 28.16 ^g 10.5 Lv 18.5 ^h 10.6-8 Dt 30.12-14

“Ha hese ojerovia va'e gwive, ndogwerovia reíry va'erã. Nomotĩry va'erã ogweroviaha-pe”ⁱ
he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹²Ha judeu va'e, judeu e'ỹ va'e ave katu enterove ogwereko peteĩxa Nhandejáry. Upéa-gwi peteĩ va'e pegwarã anho e'ỹ va'e voi Nhandejáry kwatia nhe'ẽ he'i va'e. Nhandejáry ko enterove va'e Járy voi. Gwenóiha gwive ohovasa porã va'e íxupe ohexakwaa rei-vy. ¹³Upéixa ete he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Nhandejáry réry renoiha gwive oresende-ta íxupe kwéry Nhandejáry”^j
he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹⁴Mba'éixa po ojerure-ta Nhandejáry-pe ne'ířã vyteri ojerovia ramo hese reheve. Mba'éixa po ojerovia-ta hese ne'ířã ohendu reheve Nhandejáry remimombe'u. Mba'éixa po ohendu-ta ndaipóri ramo imombe'uharã.

¹⁵Mba'éixa po omombe'u-ta íxupe, omondo e'ỹ reheve imombe'uharã:

“Jarovy'a Nhandejáry nhe'ẽ porã mombe'uharã ogwahẽ ou-vy ramo. Ogwahẽ ou-vy ramo jarohory voi íxupe jarovy'a-vy”^k
he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹⁶Ha nohendu jojái inhe'ẽ porã. Upéixa voi omombe'u Isaías kwatia-rehe: “Kiva'e-pe rei po anhe'ẽ kuri. Avave nohenduséiry nhane remimombe'u. Anhe'ẽ ramo íxupe, íxupe kwéry e'ỹ vérami anhe'ẽ”^l
he'i va'ekwe Isaías Nhandejáry kwatia-rehe.

¹⁷Upéixa-gwi Cristo rehegwa nhe'ẽ nhamombe'u ramo, nhahendu Nhandejáry remimombe'u. Hemimombe'u nhahendu ramo, jarovia-ma voi íxupe.

¹⁸Oĩ he'i va'e mo'ã: “Nanhahendúi va'ekwe Nhandejáry remimombe'u” he'i mo'ã. Ha ijapu voi. Oĩ nhahendu va'e:

“Omombe'u mbe'u ojóupe hikwái. Inhe'ẽgwe opa-rupi oho. Yvy apy gwive ohupity inhe'ẽgwe”^m
he'i Nhandejáry remimombe'u-rehe Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹⁹Oĩ he'i jevy va'e mo'ã: “Ndoikwaái voi Israel remiarirõre judeu kwéry Nhandejáry remimombe'u” he'i mo'ã hese. “Oikwaa” he'i ranhe hese Moisés. Upéi he'i judeu kwéry-rehe:

“Teko rei-pe ahovasa-ma ramo, oromohakate'ỹ uka va'erã xéjehe. Orombopoxy uka va'erã, inharandu e'ỹ ete va'e-pe ahovasa-ma ramo, he'i Nhandejáry”.ⁿ

Upéixa he'i va'ekwe Moisés kwatia-rehe oĩ va'e.

²⁰Upéi Isaías omoĩ jevy va'ekwe kwatia-rehe onhe'ẽ. Ipy'agwasuve imombe'u-vy judeu kwéry-pe:

“Xe reka e'ỹ va'e xe johu voi. Xe-rehe oporandu e'ỹ va'e-pe ajehexa uka íxupe” he'i va'ekwe nhande kwéry e'ỹ va'e-rehe.

²¹Ha Israel remiarirõre judeu kwéry rehegwa nhe'ẽ omombe'u va'ekwe a-rami:

ⁱ 10.11 Is 28.16 ^j 10.13 Jl 2.32 ^k 10.15 Is 52.7 ^l 10.16 Is 53.1 ^m 10.18 Sl 19.4

ⁿ 10.19 Dt 32.21

“Ko'ẽmba ramo meme ome'ẽ opo va'e-rami, xe aha'arõ íxupe, xe nhe'ẽ renduse e'ỹha-pe. Xe nhe'ẽ mbojevya-pe ave aha'arõ, he'i Nhandejáry judeu kwéry-rehe”^o
he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ Isaías ohai va'ekwe.

Ohovasa va'ekwe ohexakwaa rei-vy Israel re'ýi kwéry-pe Nhandejáry

11 ¹Ha'e-ta peẽ-my: Judeu kwéry Nhandejáry re'ýi katu ndaha'éiry hemimboyke. Gwe'ýi e'ỹ ramo, ojapo e'ỹ va'e. Gwe'ýi ramo meme ogwereco. Xe ave Israel rugwy re'ýi kwéry va'e. Myamyri Abraão katu xe rembypy voi. Myamyri Benjamim remiarirõ kwéry va'e voi katu xe.^p ²Yma ete va'ekwe oiporavo va'ekwe Israel rugwy re'ýi kwéry va'e gwe'yirã. Äy katu nhande kwéry, Israel re'ýi kwéry va'e, Nhandejáry remimboyke e'ỹ va'e voi. Nhande rereko joty gwe'ýi ramo. Yma va'ekwe myamyri Elias ombotee va'ekwe oiko-vy Nhandejáry-pe ohendu hagwã íxupe. He'i Nhandejáry-pe:

³ “Ha gwĩ ne nhe'ẽ-py omombe'u va'ety-pe katu ojuka-ma voi hikwái, he'i. Ne mboete haty apyka ramigwa ita-gwi ijapopyre altar héry va'e, omohaimba-ma voi oity-vy hikwái, he'i. Ha xe katu xe anho rei aiko, he'i. Xe jukase voi okwa-vy,^q

he'i ójehe Nhandejáry-pe. ⁴Upéi he'i íxupe Nhandejáry:

Nane anho reíry erepyta, he'i íxupe. Oĩ joty sete mil kwimba'e. Nomboetái vyteri tupã ra'anga-pe héry va'e Baal. Upéa kwéry xe ndahéjái ojehesa rerova outro-rehe. Xe rakate'ỹha voi upéa, he'i Elias-pe Nhandejáry.”^r

Upéixa voi he'i va'ekwe Nhandejáry kwatia nhe'ẽ. Peikwaa-ma voi upéa nhe'ẽ. Peikwaa ramo jepe, amombe'u jevy-ta joty nde-vy. ⁵Yma Nhandejáry ojapo hagwe-ramima, äy ojapo-ma ave. Enterove va'e-pe ndoiporavói va'e. Nhande poriahuvereco-gwi oĩ hembiporavo va'e. Ndahetáiry joty.

⁶Hembiapo-rehe rei ndoiporavói íxupe. Oiporiahuvereco-gwi ae oiporavo íxupe araka'e. Hembiapo-rehe rei oiporavo ramo ra'e, ndoiporiahuvereco teevéi arã ra'e íxupe Nhandejáry. Hembiapo porã va'e-pe oiporavo arã ra'e.

⁷Mba'eixagwa nhe'ẽ-pa xe amombe'u-ta. Israel re'ýi kwéry katu ndohupitýi va'ekwe gwembiëka onhemopotĩ uka hagwã. Ha Nhandejáry rembiporavo katu ndahetáiry oheka ojohu-ma. Nhandejáry ogwerovy'a-ma íxupe. Ha outro kwéry katu heta oĩ va'e Nhandejáry gwenói ramo, nohenduséi-ma. Ijapysa e'ỹ va'e-rami oiko-ma hikwái. ⁸Upéixa he'i va'ekwe Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Ha gwĩ ohenduse e'ỹ va'e katu Nhandejáry omoingo araka'e íxupe kwéry ijapysa e'ỹ va'e-rami. Ko'ánga ete peve ndikatuvéi-ma mba'e oikwaa, ndikatuvéi-ma mba'e ohendu. Hesa pyso e'ỹ va'e-rami oiko. Ndaijapysái va'e-rami ave oiko hikwái”^s

he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

⁹Oĩ ave Nhandejáry kwatia nhe'ẽ Davi amyri ohai va'ekwe:

^o 10.20-21 Is 65.1-2 ^p 11.1 Fp 3.5 ^q 11.3 1 Rs 19.10,14 ^r 11.4 1 Rs 19.18 ^s 11.8 Is 29.10

“Karugwasu-py ou ramo, tonhembotavy toipyhy íxupe. Monde gwy-py ho'a va'e-rami, tove to'a katu. Tove toiko onhepysanga va'e-rami ave. Tomoingo asy íxupe kwéry Nhandejáry. ¹⁰Tove tonhemboty katu hesa ohexa e'ỹ hagwã. Tojeayvy rei oiko-vy oiko asy-gwi”^t he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

¹¹Ha'e-ta peẽ-my: He'ýi tee judeu kwéry va'e onhepysanga sanga va'e-rami rei oiko va'ekwe ojejavý-gwi. Ho'a tee va'erã-rami teĩ oiko. Ha he'ýi kwéry ndo'a teĩry. Ojejavý-gwi Nhandejáry nhe'ẽ nohenduséi-gwi, ãy hekovia gwĩ he'ýi e'ỹ va'e oikwaa-ma voi Nhandejáry-pe. Hesendeharã oikwaa-ma. Upéa-gwi ójehe omohakate'ỹ uka hagwã-pyma oheja gwe'ýi tee Nhandejáry. ¹²Ojejavý javý rire he'ýi tee, ohovasa vasa va'ekwe outro gwe'ýi e'ỹ va'e Nhandejáry ohexakwaa rei-vy. Gwe'ýi tee-pe nomogwahẽi íxupe gwarã. Upéa-gwi outro-pe ohovasa vasa va'ekwe Nhandejáry. Gwe'ýi e'ỹ va'e-pe ohexakwaa kwaa rei. Ha gwe'ýi tee omogwahẽmba jevy joty va'erã ojeúpe. Omogwahẽmba rire nhande kwéry-pe nhande rovasa porãve rãve va'erã voi Nhandejáry.

Gwe'ýi e'ỹ-pe oresende Nhandejáry

¹³Ãy ha'e-ta peẽ-my, judeu e'ỹ va'e, he'ýi e'ỹ va'e kwéry-pe. Hesu remimondo voi xe ojehegwa amombe'u hagwã peẽ-my. Upéa-gwi tuvixa mba'e xe-vy xe rembiapo. ¹⁴Heta xe rembiapo pene pa'ũ-my amohakate'ỹ uka hagwã mo'ã xejéhegwi xe rugwy re'ýi tee va'e kwéry-pe. Ohexa ramo outro kwéry ojeroviahá: “Hesu nipo ra'e Nhandejáry ave” upéixa xe aipota xe rugwy re'ýi he'i. Upéa-gwi ikatu arã oĩ va'erã xe jave oresende hagwã íxupe. ¹⁵Ha he'ýi tee onhemboyke íxugwi va'ekwe. Upe-ma ramo outro kwéry-pe oirũ tee-ramima ogwereko Nhandejáry. He'ýi tee-rami Nhandejáry-pe hikwái. Ogwerojoja íxupe gwekoha hikwái. Ha gwe'ýi tee katu omogwahẽ jevy-ma ramo íxupe kwéry ojeúpe, iporã tee rei va'erã voi nhande-vy. Onhemoingove uka jevy va'e-rami oiko porã jevy va'erã hikwái.

Ha Nhandejáry re'ýi tee, judeu kwéry va'e hembiporavo meme joty

¹⁶Nhambopóy ramo mbojape Nhandejáry pegwarã, hembí'u re'ýi Nhandejáry mba'e joty. Yvyra máta rapo Nhandejáry mba'e ramo, hakágwe gwive imba'e meme. Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ gwe'ýi tee ojeúpe omogwahẽ jevytaha omombe'u-vy. ¹⁷Amombe'u-ta ave peẽ-my oliveira máta rehegwa nhe'ẽ. Oĩ va'ekwe oliveira máta imbo'a porã ukapyre. Upéi ojepe'a va'ekwe hakã. Upéi hakágwe rendagwe-py omoĩ outro rakágwe. Oliveira máta opu'ã rei va'e rakágwe omoĩ hese. Yvyra máta opu'ã rei va'ekwe-rami voi pende rekoha, peẽ judeu kwéry e'ỹ va'e. Opu'ã rei va'e rakágwe onhemoĩ imbo'a porã ukapyre rakã rendagwe-py. Upéixa peiko porã ãy. Ohovasa porã hagwe-rami Nhandejáry gwe'ýi tee judeu kwéry-pe, ohexakwaa kwaa rei-vy, ãy pende rovasa porã-ma

ave. Hapo e'ŷ reheve ndahete'yvúi-ma hakã. Hapo-gwi ae ou hokyrã. Upéixa voi nhande kwéry judeu kwéry va'e-gwima peiko porã-ma aŷ. ¹⁸Upéixa ani penhembohory teĩ hese, Nhandejáry re'ŷi tee-rehe. Yvyra rakãgwe-rami ojepe'a va'ekwe ha'e kwéry. Ani penhemomba'egwasu teĩ peẽ peiko-vy. Mba'eixagwa tipo peẽ. Yvyra máta rakãgwe-rami rei peẽ. Hakã-gwi ndoúi haporã. Hapo-gwi ae ou hokyrã. Upéa-gwi ani penhembohory teĩ hese kwéry.

¹⁹Pene pa'ũ-my oĩ para'e he'i va'erã: “Ore moĩ hagwã-ma hendagwe-py ojepe'a va'ekwe ha'e hakã” he'i va'erã. ²⁰Ha'e voi. Ojepe'a va'ekwe upéa-gwi. Ha'e kwéry ndogweroiái-gwi ojepe'a va'ekwe. Ha peẽ katu pepyta peiko-vy hendagwe-py perovia-gwi. Upéa-gwi ani penhemomba'egwasu teĩ peẽ. Ani pejeapo teĩ hakã teeve ramo. Peiko arandu ae katu. ²¹Ha he'ŷi tee judeu kwéry va'e ha'e hakã-rami voi ha omopẽ va'ekwe ojéhegwi. Ma'erã, “Nanhande pe'a mo'ãi Nhandejáry” peje pendéjehe. Upeixagwa ani peje teĩ. Peiko arandu ae katu.

²²Pejeapysaka porã katu xe nhe'ẽ-rehe. Nhande rovasa porã ramo jepe, nhane mbohasa asy joty ave Nhandejáry. Gwĩ ojejavy va'ekwe-pe ogwerekó asy voi. Ha peẽ katu pende rereko porã voi. Pemoirũ irũ íxupe ramo, pende rereko porã va'erã. Ha pemoirũ e'ŷ ramo katu íxupe, gwakã ojéhegwi oi-pe'a va'ekwe-rami pende pe'a jevy va'erã. ²³Ha'e kwéry katu ogwero va ramo gwekoha ogwero via jevy hagwã íxupe, ha'e hendagwe-py omói jevy va'erã íxupe Nhandejáry. Hakã roky-rami jevy oĩ hagwã. Omói jevy kwaa va'e voi Nhandejáry íxupe kwéry. ²⁴Ha peẽ he'ŷi e'ŷ va'e katu yvyra máta opu'ã rei va'e rakã-rami. Ojepe'a va'ekwe hakã. Upéi heko e'ŷ-rupi onhemói outro rakã rendagwe-py. Ha he'ŷi tee judeu kwéry va'e katu imbo'a porã ukapyre-rami voi. Ndaheko rasyĩry Nhandejáry-pe omói jevy íxupe ha'ekwe-py. Ha ha'e hagwe-py onhemói jevy va'ekwe katu ha'e heko-rupima oiko jevy voi. Upéixa ramo ndaheko rasyĩ Nhandejáry-pe omogwahẽ jevy hagwã íxupe kwéry ójehe.

Enterove va'e-pe ohayhu Nhandejáry

²⁵Aipota peikwaa porã xe ha'e-ta va'e, xe re'ŷi kwéry. Oĩ Nhandejáry anhetegwa nhe'ẽ. Ore-vyte Nhandejáry remimbojekwaa uka ojekwaa kuri. Upéa nhe'ẽ aipota peikwaa porã. Peikwaa porã ramo, “Nhandejéhegwi nhane aranduve voi nhande” ndapejéi va'erã pendéjehe. Ore-vy ohexa uka kuri Nhandejáry onhe'ẽ a-rami: “Ndoiko meméi va'erã heta xe re'ŷi kwéry xe nhe'ẽ rendu e'ŷ-vy. Ijapysa e'ŷ va'e-rami ndoiko meméiry va'erã. Ha xe re'ŷi e'ŷ va'e, judeu e'ŷ va'e katu xe aipota ou va'e gwive amogwahẽmba ranhe va'erã xejeupe. Ha upe rire katu ndoikovéi va'erã xe re'ŷi, judeu kwéry va'e ijapysa e'ŷ va'e-rami. ²⁶Ha Israel re'ŷi kwéry, xe re'ŷi tee va'e, peteĩ teĩ xe aipota ogwahẽ ou-vy va'e gwive aresendepa va'erã” he'i Nhandejáry gwembiaporã rexa uka-vy. Upéixa voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Jerusalém tetã-gwi ou va'erã nhane resendeharã. Ha Jacó remiarirõ joapyri pyri kwéry-gwi katu omboyke va'erã hembiaapo vaikwe gwive.” ²⁷Ha upe

rire katu amboyke rire hembiaapo vaikwe, Nhandejáry he'i ete hagwe-rami, ojapo-ma voi hese kwéry, he'i va'erã xe-rehe, he'i Nhandejáry ójehe”^v

Upéixa voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê.

²⁸Ha he'ýi tee, judeu kwéry va'e katu Hesu rehegwa nhe'ê porã nohenduséi-gwi, ogwereko íxupe kwéry Nhandejáry gwembiayhu e'ý ramo. Ha upéixa ojapo ramo gwe'ýi kwéry-rehe, iporã joty peê, he'ýi e'ý va'e-pe. ãy gwembiayhu e'ý-rami jepe ogwereko ramo, ohayhu joty íxupe kwéry. Ha'e kwéry hembiporavo joty. “Ahovasa va'erã íxupe” he'i ete va'ekwe ore rembypy-pe gwe'yirã-rehe. Upéa-gwi ohayhu joty íxupe oiko-vy. ²⁹Nhandejáry rembiporavo hembihovasa vasa meme voi judeu kwéry. “Aiporavo va'ekwe xe re'ýi-pe. Ahovasa porã va'erã íxupe” nde'i reíry Nhandejáry gwemienói-rehe. Ogwerova rova e'ý va'e onhe'ê Nhandejáry. ³⁰Ha peê he'ýi e'ý va'e katu napehendúi araka'e Nhandejáry nhe'ê. Ha ko'ánga katu he'ýi tee nohenduséi-gwi inhe'ê, pende rayhu-ma Nhandejáry pende poriahuvereko-vy. ³¹Upéixa ãy pende rayhu jave Nhandejáry, ha'e kwéry nohendusevéi-ma inhe'ê. Upéa-gwi nohenduséi-gwi inhe'ê, iporiahu Nhandejáry-pe. “Aiporiahuvereko-ta joty íxupe kwéry” he'i joty hese kwéry. ³²Nhandejáry nhe'ê ojapo meme va'e ndaipóri. Upéa-gwi ko yvy apy-rehe oiko va'e-pe gwive ogwereko inhe'ê renduse e'ý va'e-rami. Preso onhemói va'e-rami ogwereko enterová-pe. Upéixa ojapo hese kwéry petei tei oiporiahuvereko hagwã joty íxupe kwéry.

Paulo omomba'egwasu Nhandejáry-pe

³³Ha Nhandejáry katu hekoha porãve tee rei va'e voi katu. Ha'e heko-rami oiko va'e ndoikóiry. Ha'e hi'arandu tee va'e. Opamba'e oheko kwaave va'e. Heta ipy'apóry jaikwaa e'ý ete va'e. Mbava'e-gwi nipo he'i ko va'e, Ma'erã nipo he'i upéa, avave ndoikwaái. Mba'e-gwi nipo ojapo ko va'e, ma'erã nipo ojapo upéa, teko rei va'e ndoikwaái voi ipy'a. Imbaraeteve va'e voi ha'e. ³⁴Ha Nhandejáry kwatia nhe'ê he'i a-rami:

“Nhandejáry imandu'a ramo, ndoikwaáiry voi avave. Ndaipóri ombo'e va'erã íxupe hembiaaporã-rehe.” ³⁵Avave nome'êi mba'eve Nhandejáry-pe ha'e hemime'êgwe rekovia ome'ê jevy hagwã. Avave-pe ndorevéi”^x

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê.

³⁶Ha entéro mba'e moingohaty voi ha'e. Ha'e entéro nhangarekoha voi. Ha'e ojéupe gwarã ave omoingo va'ekwe entéro mba'e. Tonhemomba'e tuvixa meme ete katu. Opa e'ý reheve tonhemboete ete. Upéa aipota voi. Amém.

Nhandejáry reroviaha onheme'ê íxupe hembigwairã

(1 Co 6.20; 1 Ts 4.1)

12 ¹Nhande poriahuvereko-ma oiko-vy Nhandejáry, xe re'ýi kwéry. Upéa-gwi aipota eterei penheme'ê pende py'a gwive íxupe imba'erã.

^v 11.27 Jr 31.33-34 ^w 11.34 Is 40.13 ^x 11.35 Jó 41.11

Peiko jave imba'e voi peẽ. Penheme'ẽ katu íxupe hembigwairã pende rerohory porã hagwã. Penheme'ẽ tee ramo íxupe, napemboete ra'anga anga rei mo'ãi íxupe. Pemboete tee va'erã íxupe. ²Teko rei rekoha-rami ani peiko teĩ peẽ. Peheja katu Nhandejáry tapene moatyrõmba pene akã porã hagwã ogwerova hagwã pende rekoha pende py'a gwive. Upe-ma ramo Nhandejáry remimbota peikwaa va'erã. Mbava'e tipo oipota Nhandejáry? Oipota iporã va'e. Ojúpe ombovy'aharã oipota. Imarã e'ỹ va'e, ndaipóri ha'eixagwa iporãve va'e oipota.

³Nhandejáry rembihovasa voi xe. Xe rexakwaa rei voi. Upéa-gwi inhe'ẽ-py aporandu-ta peẽ kwéry-pe: Ani erenhemomba'egwasu teĩ nde. Ani erejeapo tuvixave va'e ramo mo'ã. Ani nde rapixa reko-rupi ereiko teĩ. Nde ae nde reko-rupi voi eiko. Peẽ-my ogwerovia uka hagwe-rami Nhandejáry, peiko. Ani penhemomba'egwasu teĩ peẽ peiko-vy. ⁴Heta nhande rete-rehe oĩ va'e. Hekoha ambue ambue jepe ijoja joty oiko-vy. ⁵Upéixa ete nhande reta. Nhande reta jepe, Cristo nhamoirũ-gwi peteixa joty jaiko. Nhande rekoha ambue mbue ramo jepe, nhande joja joty. Nhande rete ijojaha-rami joty jaiko. ⁶Peteĩ teĩ va'e-pe nhande rovasa-gwi Nhandejáry nhande rexakwaa rei-vy, nhande hopytygwõ rei katu. Ome'ẽ me'ẽ nhande-vy nhande rekoha ambue mbuerã. Peteĩ teĩ va'e-pe hemime'ẽgwe ẽgwe-py nhande hopytygwõ tygwõ rei ojúpe. Nhande reko me'ẽ ramo onhe'ẽ-py omba'e kwaa uka ramo nhande-vy nhamombe'u hagwã, nhane kyre'ỹre'ỹ katu imombe'u-vy. Jarovia porãháixa jarosapuka pukái katu inhe'ẽ jaiko-vy. ⁷Nhande reko me'ẽ ramo nhaipytygwõ hagwã nhande rapixa-pe, iporã katu nhaipytygwõ voi íxupe. Nhande reko me'ẽ ramo nhambo'e hagwã nhande rapixa-pe, iporã katu nhambo'e ave íxupe. ⁸Nhande reko me'ẽ ramo nhamokyre'ỹ hagwã nhande rapixa-pe, iporã katu nhamokyre'ỹ voi íxupe. Nhame'ẽ-taramo nhane mba'e, iporã katu nhane rakate'ỹ e'ỹ reheve nhame'ẽ. Nhande, Hesu reroviaha rerekwa va'e, nhande hangareko porã katu nhande re'yi kwéry-rehe. Nhande rapixa-pe jaiporiahuvereko-ta ramo, nhane kyre'ỹ ramo nhaipytygwõ íxupe.^y

⁹Ani pejoyhayhu ra'anga anga rei teĩ. Pejoyhayhu tee katu. Ivai va'e pemboyke katu pendéhegwi. Ha iporã va'e-gwi katu ani pepoi teĩ. Eraha ne renonde-rupi joty. Pesegi porã joty katu. ¹⁰Pejoyhayhu katu pejoygwerovy'a rei-vy pende ryvy-rami pejoygwereko hagwã. Ani pene ate'ỹ penhomboete-vy.^z ¹¹Ipituva va'e-rami ani peiko teĩ. Pemba'apo mbaraete ae katu peiko-vy. Pene kyre'ỹ pende py'a ete gwive pejapo Nhandejáry nhe'ẽ. ¹²Peha'arõ tee Nhandejáry pende reraha hagwã. Upéa-gwi pevy'a meme joty peiko-vy. Peiko asy ramo jepe ani pejapura. Ani pejapo ku'a ku'a rei oraçã. Pembojeupi meme katu Nhandejáry-pe pene nhe'ẽ. ¹³Ha Hesu reroviaha katu pende ryvy-rami. Iporiahu va'e-pe ehexakwaa katu ereme'ẽ-vy. Ani pene rakate'ỹ pene mba'e-rehe peme'ẽ hagwã íxupe. Ehexakwaa joty íxupe. Ne mba'e eiporu uka meme joty íxupe. Ogwahẽ ou-vy ramo pende ha-py peikwaa e'ỹ va'e pemogwahẽ katu íxupe pene ndive opyta hagwã.

^y 12.1-8 1 Co 12.7-31, Ef 4.11-12,16; 1 Pe 4.10-11 ^z 12.9-10 Hb 13.1; 1 Pe 1.22

¹⁴Peporandu Nhandejáry-pe ohovasa hagwã pende rereko asyha-pe. “Ehovasa katu íxupe” peje. “Ehundi mani íxupe” ani peje teĩ Nhandejáry-pe hese.^a ¹⁵Ovy'a ramo nde rapixa evy'a joty indive. Ha hasẽ ramo katu ne rasẽ joty ave hendive. ¹⁶Peteĩxa pejogwereco. Pende joja katu peikovy onhondive. Ani penhemomba'egwasu rei teĩ. Nomomba'e gwasúi va'e-pe pemoirũ joty. Ani, “Xe aranduve ko” peje rei pendéjehe.^b

¹⁷Aníke pejapo vai peẽ-my ojapo vai va'e-pe. Pejapo porã meme. Ani, “Hembiapo vai-ma” he'i pende-rehe hagwã-rami peiko.^c ¹⁸Ani katu pene a'e'ỹ ojóehe. Ikatu ramo, pejoporiahuvereco rei enterovéa ndive. ¹⁹Ani erejepy teĩ nde rapixa-rehe. Nhandejáry ae nde repy arã! Ombohasa asy va'erã íxupe.

“Xe ae orohepy va'erã. Nde-rehe hembiapo vaikwe-rehe xe ae orohepy va'erã, he'i Nhandejáry.” Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.^d

²⁰Pende rereko asyha-pe pereco porã joty:

“Ivare'a ramo pemongaru joty íxupe. Ijy'uhéi ramo, pembo'y'u joty íxupe. Upéixa pereco ramo íxupe, pemotĩ va'erã íxupe. Pereco porã ramo íxupe, pejehexa uka porã joty va'erã íxupe onhemotĩ hagwã”.^e Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

²¹Ani peheja ivai va'e ipu'akave pende-rehe. Pejapo katu iporã va'e penheme'ẽ e'ỹ hagwã ivai va'e-pe, pende pu'akave hagwã ivai va'e-rehe.

Iporã katu jajapo nhande ruvixa nhe'ẽ

(Mt 22.21; Mc 12.17; Lc 20.25; Tt 3.1; 1 Pe 2.13-17)

13 ¹Enterove tojapo nhande ruvixa nhe'ẽ. Ojéhegwi rei ndoikói nhande ruvixarã. Nhandejáry nhe'ẽ-py ae nhande ruvixa ramo oiko. Oiko ramo nhande ruvixa ramo, Nhandejáry remimoingo upe va'e. ²Nhande ruvixa nhe'ẽ ojapo e'ỹ va'e gwive, Nhandejáry nhe'ẽ ndojapói ave va'erã. Upéa ojapo e'ỹ va'e-pe gwive ombohasa asy uka va'erã Nhandejáry. ³Hembiapo porã va'e gwive ndaikyhyjéiry voi katu nhane ruvixa-gwi. Ha hembiapo vai va'e katu ikyhyje. Nhande ruvixa-gwi pende kyhyje e'ỹ reheve peiko porãse tipo? Pejapo porã. Upéa-rehe pende rerohory va'erã. ⁴Nhandejáry rembigwái voi nhande ruvixa. Pende-rehe omba'apo va'e voi. Ha ne rembiapo vai ramo katu, pene mytu'e'ỹ pendéjehe. Ndogwereco asy uka reíry nhande ruvixa-pe Nhandejáry. Nhandejáry rembigwái voi nhande ruvixa. Inhe'ẽ-py hembiapo vai va'e-pe gwive ogwereco poxy va'erã. ⁵Upéa-gwi aníke erehasa tekoha nhande ruvixa nhe'ẽ rendu e'ỹ-vy. Pehasa ramo tekoha pende rereko poxy arã. “Pehendu katu” he'i ave nde py'a-py onhe'ẽ va'e. Upéa-gwi pejapo katu nhande ruvixa nhe'ẽ.

⁶Nhande ruvixa kwéry Nhandejáry remimomba'apo voi. Nainhate'ỹi omba'apo-vy. Upéa-gwi imposto okovra ramo, eme'ẽ íxupe ojerure va'e.

^a 12.14 Lc 6.28 ^b 12.16 Pv 3.7 ^c 12.17 1 Pe 3.9 ^d 12.19 Dt 32.35

^e 12.20 Pv 25.21-22; Mt 5.44; Lc 6.27-28

7Peme'ẽmba porã katu pereve va'e-pe. Oime raẽ va'e imposto okovra va'e, taxa okovra va'e peme'ẽ katu ave íxupe. Nhamboete va'erã gwive pemboete katu. Peteĩ teĩ va'e-pe pemomba'egwasúke pemboete-vy.^f

Jajogwereko porã jaiko-vy
(Mt 22.39-40; Gl 5.14; 1 Jo 3.11)

⁸Pereve va'e gwive pepaga mani katu íxupe. Iporã “Jajohayhu voi” peje katu pendéjehe. Ha ha'e-ta ave peẽ-my, Pejohayhu porãve rãve katu peiko-vy. Ne'írá pejohayhu porã tee rei. Gwapixa rayhuha oiko Moisés amyri remimombe'ukwe tekoha-rupi. ⁹Upe tekoha a-rami he'i:

“Ani peiko onhoembireko ndive onhome ndive ave. Ani peporojuka. Ani pemonda. Ani pene mba'e pota pota rei teĩ peiko-vy”.

Upéixa voi upe tekoha.

Oĩ ave tuvixave va'e. Ha upe tekoha he'i va'e gwive peteĩ nhe'ẽ-py ogwenohẽmba:

“Ehayhu katu nde rapixa-pe nde rekove erehayhuha-rami” he'i. Upe va'e nhe'ẽ-py omombe'upa Moisés amyri he'ise va'ekwe.

¹⁰Gwapixa rayhuha ndojapo vaíry hese. Upéa-gwi jajohayhu ramo, upe tekoha tee va'e gwive-rupi jaiko.^g

¹¹Ãy peikwaa voi ogwahẽmaha ou-vy pende óra, oke va'ekwe opáy jevy-ma va'e-rami peiko hagwã. Upéa-gwi peiko katu tekoha-rupi. Hesu-rehe jajerovia ypy hagwe are-ma voi. Ãy hi'agwĩve-ma oĩ nhandéhegwi nhane resendeharã áry. Upéa-gwi ogwahẽ-ma ou-vy pende óra anive peiko hagwã oke va'e-rami. Oke va'e-rami peikove teĩ. Ãy tapeiko porã katu. Opáy porã va'e-rami jevy katu tapeiko.

¹²Pytũ-rupi oiko va'e-rami peẽ. Ha ko'ángã katu pyhare-rupi rei ereiko va'ekwe nde-vy opa-tama. Ko'ẽ ou va'e-rami nde-vy ereiko porã-tama. Upéa-rehe anive peiko pytũ-my oiko va'e reko-rupi. Arakatu-py oiko va'e reko-rupi ae peiko. Pono pende reity gweko-rupi anháy, nhande rete jokoha jaiporu vérami peiporu porã katu pene arandu arakatu pygwa peiko porã hagwã. ¹³Arakatu pygwa-rami jaiko. Ani nhanhemotĩ hagwã-rami jaiko teĩ. Anive peka'u teĩ. Ani ave pemoirũ oka'u va'e-pe. Peiko ae katu arakatu pygwa-rami. Pejohu va'e rei-pe ani ave pemoirũ teĩ. Ani otĩ kwaa e'ỹ va'e-rami peiko teĩ. Arakatu pygwa-rami ae katu peiko. Ani ave pejoteta teĩ. Ani ave pejohu vai teĩ pende rapixa oiko porãha. ¹⁴Ha pemoirũ katu peteĩxa Nhandejáry Hesu Cristo. Penhembojáry katu hese peiko hagwã hekoha-rupi. Anive peiko pendejéhegwi anho rei pejapose va'e rei-ma pejapo hagwã.

^f13.1-7 Mt 22.21; Mc 12.17; Lc 20.25; Tt 3.1; 1 Pe 2.13-17

^g13.9-10 Êx 20.13-17; Dt 5.17-21; Lv 19.18; Mt 22.39-40; Gl 5.14; 1 Jo 3.11

Ani “Tekoha-rupi ndoikóiry” peje mo'ã Hesu reroviaha va'e-rehe
(Mt 7.1-2; Rm 2.1-3; 15.7; 1 Co 10.25-33)

14 ¹Oĩ pene pa'ũ-my ne'ĩrã ogwerovia tee va'e. Perohory joty íxupe pemogwahẽ-vy. Ha pemogwahẽ rire íxupe katu, ani pembovyte teĩ íxupe penhomb'o'e vai-vy. Ani “Ndatekoháiry nde rekoha. A-rami ae tekoha” peje rei teĩ íxupe. ²Ogwerovia porã va'e, ojohu va'e ho'u. Ha ogwerovia miximi va'e katu ndo'u katúi so'o. ³Ha ojohu va'e ho'u va'e, tonhe'ẽ rei e'ỹ katu ndo'u katúi va'e-rehe. Ha so'o ho'u katu e'ỹ va'e katu, Ani “Ndikatúi ere'u so'o” he'i teĩ gwapixa-pe, ojohu va'e ho'u va'e-pe. Hembiaapo ojohu porã ave Nhandejáry. Upéa-gwi, Ani “Tekoha e'ỹ-rupi ereiko” he'i hese. ⁴Ndikatúiry ere rei nde rapixa rembigwái-rehe, “Upéa ndoikói tekoha-rupi”. Ani eremombe'u teĩ hembiaapo. Ijáry ae omombe'u va'erã íxupe hembiaapo-rehe. Ojohu porã para'e, ojohu vai para'e. Ijáry ae omombe'u va'erã íxupe. Ha Nhandejáry katu ojohu porã voi hembiaapo. Upéa-gwi ojohu porã va'erã hese Nhandejáry. Cristo rape-gwi ndováí va'erã.

⁵Ha arete rehegwa katu pemombe'u joavy avy. “Oĩ nhamboeteve va'e áry” oĩ he'i va'e. “Áry meme peteixa” oĩ he'i va'e. Ani, “Mba'eixagwa po tekoha” ere teĩ ndejeupe. “A-rami voi xe rekoha” peteĩ teĩ he'i ae ojeupe. Peteĩ teĩ toikwaa porã ha'e ae gwekoha hapixa rembiaapo ojohu vai e'ỹ reheve. Ojoekoha ojohu vai e'ỹ reheve, peteĩ teĩ tojapo ipy'a oipotaha-rupi. ⁶Pejeapysaka porã katu xe nhe'ẽ-rehe. “Etería arete tuvixave va'e” oĩ he'i va'e, Nhandejáry-pe omboeteha-rami omboete ave arete-pe. Ha so'o ho'u va'e katu Nhandejáry-pe omboeteha-rami ho'u ave so'o. So'o ho'uha-rehe otima porã ave Nhandejáry-pe. Ha so'o ho'u e'ỹ va'e katu Nhandejáry omboeteha-rami, ndo'úi ave so'o. Ndo'úi ramo jepe, otima porã joty Nhandejáry-pe. ⁷Nhandéjehe anho rei ndajaikóiry. Nhandéjehe anho rei nanhamanói ave. ⁸Jaiko jave Nhandejáry mba'e voi nhande. Ha nhamano rire Nhandejáry mba'e teerã voi jaha arã. Upéixa ramo jaikove ramo jepe, nhamano ramo jepe imba'e tee voi nhande. ⁹Upéa-rehe omano-ma va'ekwe Cristo. Upéi oikove jevy-ma va'ekwe nhande jaiko va'e jaryrã nhamano va'ekwe jaryrã ave. ¹⁰Upéixa ramo, nde ko ma'erã tipo nde erejohu vai Hesu reroviaha va'e rembiaapo? Ma'erã tipo erenhe'ẽ mbojevy nde rapixa-pe, nde reko-rupi ndoikói-gwi. Nde katu ma'erã erenhe'ẽ rei ereiko-vy nde rapixa-rehe? Ha nhande kwéry katu nanhembo'y-ma va'erã nhaĩ-vy Nhandejáry rovagwy-py omombe'u hagwã nhande-vy nhane rembiapokwe. Iporã para'e, naiporãi para'e he'i va'erã nhande-vy.^h ¹¹A-rami he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Ha'e ete-ma peẽ-my. Xe rekoha apu e'ỹ va'e xe. Xe rovagwy-py enterove onhesũ va'erã peteixa. Peteixa ogwerosapukái va'erã xe Nhandejáry voiha”.ⁱ

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ.

^h 14.10 2 Co 5.10 ⁱ 14.11 Is 45.23

¹²Upéa-gwi peteĩ teĩ nhandhemombe'u va'erã Nhandejáry-pe nhane rembiapo apokwe-rehe.

Aníke erembojejavy uka nde rapixa-pe

(1 Co 8.9-13)

¹³Ja'u ramo so'lo, ndaja'u katúi ramo so'lo ave, peteĩxa. Upéixa ramo, Anive “Tekoha e'ỹ-rupi ereiko” ja'e nhande rapixa-pe. Anive nhandhombo'e vai hese. Ja'e ae katu nhande re'ýi-rehe “Xe re'ýi-pe ambojejavy uka ramo, hesa-py ndaiko mo'ãi xe rekoha-rupi. Ndajapo mo'ãi xe ajaposeha-rami. Nambojejavy ukaséi íxupe” ja'e nhandejeúpe. ¹⁴Tekoha xe aikwaa porã voi Cristo xe mo'arandu-gwi. Oĩ he'i va'e mo'ã “Kóa ja'u va'erã, upéa ja'u e'ỹ va'erã” he'i mo'ã. Ha upe va'e-rehe “Ja'u e'ỹ va'erã” nde'íry Nhandejáry. Ha “Ja'u e'ỹ va'erã nipo ra'e upéa” he'i va'e katu ndoikwaáiry tekoha. Ha'e ae gwekoha-rupi oiko. Upéixa ho'u ramo gwembi'u e'ỹ, “Ajejavy-ma” he'i va'erã ójehe. ¹⁵Ha, “Ne rembi'u e'ỹ katu iporã ja'u” ere ramo nde rapixa-pe, nerembovy'avéi-ma va'erã íxupe. Nderehayhuvéi-ma va'erã hereko-vy. Nde rapixa-rehe omano-ma va'ekwe Cristo. Tuvixa mba'e nde rapixa Cristo-pe upéa-gwi. Upéa-gwi ani pe'u teĩ hembí'u e'ỹ nde rapixa resa-py. Erembojejavy uka arã íxupe. Ojehesa rerova arã Cristo-gwi. ¹⁶Peiko arandu katu. Ani ojohu vai teĩ pene remimoporã. ¹⁷Nhande ruvixa ramo oiko ramo Nhandejáry, “Kóa nhane rembi'u, upéa nhane rembi'u e'ỹ” nde'íry nhande-vy. He'i ae nhande-vy: “Pene potí-ma” he'i. “Tekoha-rupi peiko. Pejejavy e'ỹ reheve peiko” he'i. “Pende joja porã katu onhondive” he'i. “Tapene mbovy'a katu Nhe'ẽ Marangatu tee va'e” he'i ae nhande-vy. ¹⁸Upéixa Cristo rembigwái va'e ombovy'a ave Nhandejáry-pe. Imandu'a porã ave hese teko rei.

¹⁹Upéixa-gwi nhane renonde-rupi meme jaraha katu nhande joja hagwã. Nhandhomombaraete katu jaiko porã hagwã. ²⁰Aníke erembyai teĩ Nhandejáry remimoingo hembí'u e'ỹ ere'u-gwi nhande rapixa resa-py. Hi'upy gwive iporã ja'u ramo jepe, naiporãi joty nhambojejavy uka nhande rapixa-pe. Hembí'u e'ỹ ja'u-vy nhambojejavy uka ramo ave íxupe, naiporãi katu ojehesa rerova va'erã Cristo-gwi. ²¹Hembí'u e'ỹ ere'u-vy erembojejavy uka ramo ave nde rapixa-pe, anive ere'u so'lo, anive ere'u uva rykwere ave. Oime raẽ va'e-py erembojejavy uka va'erã íxupe, anive erejapo teĩ. ²²Upéixa-gwi ne rembijohu porã ani eremombe'u teĩ avave-pe. Nhandejáry anhóte toikwaa. Ha gwembijohu porã ojapo va'e katu, “Iporã para'e xe rembiapo, naiporãi para'e xe rembiapo” he'i rei ramo ójehe, ndovy'áiry. Ndogwerovy'apái gwembiapo. Ha ojerovia tee ramo ójehe, ogwerovy'a gwembiapo. ²³Ha ndojeroviapáiry va'e ho'u va'erã-rehe katu gwembi'u e'ỹ ho'u ramo, gwembijohu vai ho'u joty ramo, ndojohu porãi íxupe Nhandejáry. Jajerovia ku'a ku'a nhandejeheha ndojohu porãi voi Nhandejáry. Ha'e-ta peẽ-my. Nhane rembiaporã-rehe ndajajeroviapáiry ramo, jajejavy joty voi jajapo-vy.

Ani nhandéjehe anho rei jaiko. Nhande rapixa-pe nhambovy'a ave
(1 Co 10.24; Fp 2.3-5; 2 Tm 3.15-17)

15 ¹Ha nhande nhandéjehe jajeroviapa va'e katu ani jajere teĩ gwĩ ogwerovia mixĩ mixĩ va'e kwéry-gwi. Túvy-rami ae jareko íxupe. Ani nhambovy'are'ỹ íxupe nhandéjehe anho rei jaiko-vy. ²Nhande kwéry nhambovy'a ae katu nhande rapixa-pe oiko porãve hagwã ogwerovia porãve hagwã. ³Ha Cristo katu ha'e jepe ójehe anho rei ndoikói va'ekwe. Hekovia ohasa asy va'ekwe. Upéixa he'i hese Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Nde-rehe onhe'ẽ rei rei hagwe-rami, ãy onhe'ẽ rei rei-ma xe-rehe ave”.^j
Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ Cristo-rehe.

⁴Yma va'ekwe entéro Nhandejáry kwatia nhe'ẽ gwive ohai va'ekwe nhane renonderã nhane mbo'e hagwã. Upe va'e nhe'ẽ-py gwive nhane mbo'e jajapura e'ỹ hagwã, nhane kyre'ỹ hagwã pono jajehesa rerova íxugwi, nhaha'arõ tee hagwã Nhandejáry-pe, jaiko meme hagwã hendive nhande reraha hagwã. ⁵⁻⁶Ojéhegwi nanhande rerova ukái va'e Nhandejáry. Nhane mbopy'agwasu ae ojúepe, nhane mokyre'ỹ ave ojúepe. Tapene moingo Cristo reko-rupi penhe'ẽ joavy avy e'ỹ hagwã ojúepe, pende joa hagwã, peteixa pemomba'egwasu joa hagwã íxupe ojojurupya penhe'ẽ-vy. Ha'e ko Nhandejáry Hesu Cristo Ru voi.

Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ porã nhande kwéry e'ỹ pegwarã nhe'ẽ ave

⁷Upéixa-gwi pende rerohory hagwe-rami Cristo, peẽ ave pejugwerohory porã katu ojúepe, Nhandejáry-pe pemomba'egwasu hagwã. ⁸Are-ma oiko va'ekwe Cristo judeu kwéry pytygwõharã, “He'i hagwe-rupima ojapo” ja'e hagwã Nhandejáry-rehe. “Jahexa-ma katu ãy nhane rembypy-pe hemimombe'ukwe” ja'e hagwã hese. ⁹Cristo oiko-ma va'ekwe nhande kwéry e'ỹ va'e ave, judeu e'ỹ va'e, omomba'egwasu hagwã Nhandejáry-pe, “Nhande reko poriahuvereko-ma” he'i hagwã hese. Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:

“Upéa-gwi nhande kwéry e'ỹ pa'ũ-my atima porã-ta nde-vy. Nde réry-pe amomba'egwasu-ta aporahéi-vy nde-vy.”^k

Upéixa he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ Nhandejáry-pe omboeteha-rehe Cristo.

¹⁰“He'ýi e'ỹ tovy'a katu Nhandejáry re'ýi ndive”^l
he'i jevy Nhandejáry kwatia nhe'ẽ judeu kwéry e'ỹ va'e-rehe.

¹¹“Entéro nhande kwéry e'ỹ va'e gwive tomomba'egwasu Nhandejáry-pe. Judeu kwéry e'ỹ va'e gwive peteixa tomboete ave íxupe”^m
he'i jevy Nhandejáry kwatia nhe'ẽ judeu kwéry e'ỹ-rehe.

¹²“Ojekwaa va'erã ou-vy myamyri Jessé remiarirõ joapyri pyrirã. Omoingo va'erã íxupe nhande kwéry e'ỹ ruvixarã. Oha'arõ tee va'erã íxupe hikwái.”ⁿ
Upéixa he'i Cristo-rehe Nhandejáry kwatia nhe'ẽ Isaías rembihaikwe.

^j 15.3 Sl 69.9 ^k 15.9 2 Sm 22.50; Sl 18.49 ^l 15.10 Dt 32.43 ^m 15.11 Sl 117.1

ⁿ 15.12 Is 11.10

¹³Ha Nhandejáry onheha'arõ tee uka va'e nhande-vy voi. Perovia-gwi íxupe, tapene mbovy'a vy'apa katu. Tapene mbopy'agwapy gwapy'apa katu ave. Upéixa-gwi pene mombaraete ete-gwi Nhe'ê Marangatu tee va'e peha'arõ teeve eve va'erã Nhandejáry-pe.

**Amondo-vy peẽ-my xe kwatia nhe'ê, ha'ese va'e
gwive atĩ e'ỹ reheve ha'epa ete-ma voi peẽ-my**

¹⁴Ha xe katu, xe re'íy kwéry, pende rekoha porãha aikwaa porã voi xe. Pene arandu porãha xe aikwaa voi. Penhomo'arandu porã kwaa voi. Pende rekoha kwaaha voi xe. ¹⁵⁻¹⁶Ha oĩ Nhandejáry nhe'ê aipota pende resarái e'ỹ va'e íxugwi. Upéa rehegwa amombe'upa-ma peẽ-my. Natĩry amombe'u-vy. Are-ma xe rexakwaa rei-ma va'ekwe Nhandejáry. Xe moĩ-ma va'ekwe Hesu Cristo rembigwairã amba'apo hagwã judeu kwéry e'ỹ va'e-rehe. Upéa-gwi natĩry Nhandejáry rehegwa nhe'ê amombe'upa-vy peẽ-my. Ha pa'i kwéry katu ome'ê me'ê Nhandejáry-pe oipota va'e ombovy'a hagwã íxupe. Upéixa pa'i-rami xe ave ambovy'ase Nhandejáry-pe. Upéa-gwi amombe'u mbe'u Nhandejáry gwigwa nhe'ê porã. Aipota Nhe'ê Marangatu tee va'e omomarangatu judeu kwéry e'ỹ va'e-pe. Aipota Nhandejáry ogwerovy'a íxupe kwéry, aipota omogwahẽ íxupe kwéry oha-py. ¹⁷Cristo Hesu xe rereko ha-py amba'apo-gwi Nhandejáry-pe, xe rembiapo ambotuvixa mba'e. ¹⁸Outro-pe Cristo rembiapo uka namombe'u mo'ãi. Xe-vy hembiapo uka mante amombe'u-ta, natĩry amombe'u-vy. Cristo rekovia ahendu uka-ma va'ekwe judeu kwéry e'ỹ va'e-pe Nhandejáry nhe'ê. Amombe'u ramo, xe rembiapo porã ramo ave, ahendu uka íxupe kwéry inhe'ê. ¹⁹Xe mombaraete-ma va'ekwe Nhe'ê Marangatu tee va'e hexapyrã-rupi xe rembiapo porã hagwã xe ajapo hagwã jahexa e'ỹ va'e. Upéixa-gwi Cristo rehegwa nhe'ê porã arosapukaipa. Jerusalém tetã-my amombe'upa va'ekwe. Upe-gwi arojere jere aha-vy va'ekwe. Ilíria yvy peve aha va'ekwe amombe'u-vy. Opa-rupi amombe'upa va'ekwe nhe'ê porã. ²⁰Peteixa xe ajapose. Cristo réry rendu e'ỹha-rupi arosapukaise nhe'ê porã imombe'u-vy. Cristo réry rendu ha-rupi ndarosapukaiséi. Outro kwéry hembiapo ranhe ha-rupi ndahaséiry xe ave xe rembiapo hagwã upe-rupi. Ndashaséiry outro nhe'ê rapykwéri anhe'ê-vy. Nambojo'aséi outro rembiapokwe ári xe rembiapo. ²¹Upéixa voi he'i Nhandejáry kwatia nhe'ê:

“Gwĩ ohendu e'ỹ va'e hesegwa nhe'ê ohexa kwaa va'erã hese hekoha.

Gwĩ herakwã rendu e'ỹ va'e oikwaa va'erã íxupe”^o
he'i Nhandejáry-rehe.

“Ahase Roma tetã-my” he'i Paulo kwatia-rehe

²²Are-ma ahase rei aiko-vy pene renda-py. Outro tetã tetã-rupi nhe'ẽ porã amombe'u-vy aiko. Upéa-gwi ndahái pende ha-py.^p ²³Ha ko'ánga katu xe aiko ha-rupi opa-ma xe rembiaporã. Heta ro'ly-ma ojapo orohexase hagwe. ²⁴Ãy katu ikatu ramo, orohexa-ta. Aha ramo Espanha yvy-koty nde ha-rupi ahasa-ta aha-vy pende ha-py. Ha ndaxe are mo'ãi pene ndive apyta-vy. Ha upe rire katu, xe mbovy'a rire, aipota xe pytygwõ ahave hagwã mombyryve Espanha yvy-py. ²⁵Ãy ete katu aha ranhe-ta Jerusalém tetã-my Nhandejáry re'ýi pegwarã araha va'erã. ²⁶⁻²⁷Ha Hesu reroviaha gwive Macedônia yvy-rupi, Grécia yvy-rupi ave onhomboaty aty va'e he'i kuri Nhandejáry re'ýi-rehe Jerusalém pygwa-rehe. Ha'e ae onhe'ẽ-py he'i: “Nhamono'õ jaraha uka va'erã nhamẽẽ va'erã upe-py iporiahu va'e pegwarã” he'i Nhandejáry re'ýi-rehe.^q “Nhamboaty jaraha uka va'erã” he'i ojéhegwi rei. Ha ha'e-ta peẽ-my: Oreveha ome'ẽ gwĩ iporiahu va'e-pe. Nhande-vy ime'ẽpyre nhamẽẽ jevy ave va'ekwe judeu kwéry e'ỹ va'e-pe hi'arandurã. Upéixa-gwi nhamẽẽ va'ekwe rekovia iporã ome'ẽ jevy nhande-vy nhane remikotevẽ.^r ²⁸Ha upe rire katu ajapopa rire ame'ẽmba rire íxupe omono'õ va'ekwe, Espanha yvy-koty aha-ta. Tape ku'a-gwi agwahẽ arã nde ha-py. ²⁹Pende ha-py agwahẽ aha-vy ramo, apohovasa uka porã va'erã Cristo-pe. Cristo remime'ẽrã gwive ame'ẽmba va'erã peẽ-my. Anhetegwa voi amombe'u peẽ-my.

³⁰Ãy xe re'ýi kwéry, Nhandejáry Hesu Cristo-rehe jajeroivia-gwi, nhane mbojohayhu uka-gwi Nhe'ẽ Marangatu, aporandu-ta peẽ-my: Ani pene ate'ỹ teĩ oração apo-vy xe-rehe. Xe ndive katu pembojeupi upi pene nhe'ẽ Nhandejáry-pe. ³¹Peje Nhandejáry-pe: “Eresende katu Paulo-pe Judéia pygwa po-gwi heroviaha e'ỹ va'e-gwi eresende íxupe” peje. “Ani omotĩ teĩ Paulo-pe ome'ẽ-ta va'e-rehe Nhandejáry re'ýi Jerusalém pygwa-pe” peje Nhandejáry-pe xe-rehe oração apo-vy. ³²Upéixa ramo Nhandejáry xe mogwahẽ-ta ramo, xe py'a rory-gwi rei agwahẽ-ma va'erã pende ha-py. Xa avy'a-ma va'erã atongea-ma va'erã apytu'u-vy pende ha-py. ³³Nhane mbopy'agwapy va'e voi Nhandejáry. Tapene moirũ oiko-vy. Amém.

Paulo omombe'u Hesu reroviaha Roma pygwa-rehe omandu'a porãha

16 ¹Amombe'u-ta peẽ-my nhande re'ýi Febe héry va'e rehegwa nhe'ẽ. Hekoha porã pe kunha. Hesu reroviaha Cencréia tetã-my onhomboaty va'e pytygwõha voi pe kunha. ²Ha'e Cristo irũ voi. Upéa-gwi pemogwahẽ katu íxupe. Nhande kwéry jarovia va'e nhanhomogwahẽ porã katu. Upéa-gwi pemogwahẽ porã katu íxupe ave. Heta oĩ hemipytygwõ. Ha xe-vy xe pytygwõ ave. Upéa-gwi, pendéhegwi ha'e oikotevẽ ramo, peme'ẽ katu íxupe.

^p 15.22 Rm 1.13 ^q 15.25-26 1 Co 16.1-4 ^r 15.27 1 Co 9.11

³Amombe'u-ta xe mandu'a porãha ave Priscila-pe Áqüila ndive. Xe ndive omba'apo Hesu Cristo-pe. ⁴Xe-rehe ha-py nahakate'ÿiry va'ekwe gwekove-rehe. Xe-rehe ha-py ojejuka hagwã-rami joty oiko va'ekwe. Xe rayhu tee hagwe-rehe, xe atima porã íxupe. Naxe anhóiry atima porã íxupe. Entéro Hesu reroviaha gwive judeu kwéry e'ÿ va'e, onhomboaty aty ha-rupi, otima porã ave íxupe. ⁵Ha'e uka-ta ave xe mandu'a porãha Hesu reroviaha-pe gwive upe mokõi va'e róga-py onhomboaty va'e. Ha'e uka-ta ave xe mandu'a porãha Epêneto-pe. Ha'e xe rembiayhu voi. Ásia yvy-py ha'e anho ranhe ojerovia ppy-ma va'ekwe Cristo-rehe. ⁶Ha'e uka-ta ave Maria-pe xe mandu'a porãha. Heta omba'apo pende-rehe. ⁷Amombe'u uka-ta ave Andrônico-pe Júnias ndive. Ha'e xe rugwy re'ÿi tee voi. Preso aĩ ramo xe moirũ-ma va'ekwe upe-py. Hesu remimondo upéa. Enterove mandu'a porãha. Voive ogwerovia-ma va'ekwe Cristo-pe xe renonde-py. Hapykwéri-ma xe ajerovia va'ekwe Hesu-rehe.

⁸Ha'e uka-ta ave Amplíato-pe. Xe rembiayhu voi. Cristo irũ va'e. ⁹Ha'e uka-ta ave Urbano-pe. Cristo-pe oromba'apo ramo ore irũ voi. Xe rembiayhu Estáquis-pe ave ha'e uka-ta xe mandu'a porãha. ¹⁰Ha'e uka-ta ave Apeles-pe. “Cristo-rehe ojerovia tee-ma nipo ra'e” he'i hese imandu'a porã-vy. Aristóbulo róga pygwa-pe ave ha'e uka-ta. ¹¹Ha'e uka-ta ave Herodião-pe. Ha'e xe rugwy re'ÿi tee voi. Hesu reroviaha Narciso róga pygwa-pe ha'e uka-ta ave.

¹²Amondo-ta ave xe mandu'a porãha Trifena-pe Trifosa ndive. Pe kunha omba'apo Cristo-pe. Pérside-pe amondo-ta ave. Pe kunha ave heta omba'apo Cristo-pe. ¹³Amondo-ta Rufo-pe xe mandu'a porãha. Cristo-pe omba'apo ramo imandu'a porã hese. Isy-pe ave amondo-ta. Omemby-rami hembiereko ave xe. ¹⁴Amondo-ta Asíncrito-pe, Flegonte-pe ave xe mandu'aha. Amondo-ta ave Hermes-pe, Pátrobas ndive Hermas-pe ave. Indive kwéry Hesu reroviaha-pe gwive ha'e uka-ta. ¹⁵Ha'e uka-ta Filólogo-pe Júlia ndive. Heindýry ndive Nereu-pe, Olimpás-pe ave, indive kwéry Nhandejáry re'ÿi oĩ va'e-pe gwive ha'e uka-ta xe mandu'a porãha.

¹⁶Pejohayhu-gwi, penhokwavã kwavã katu peiko-vy onhondive. Entéro Cristo reroviaha gwive onhomboaty aty ha-rupi omondo-ta peẽ-my omandu'a porãha.

“Ani pene mitã arandu teĩ. Peiko arandúke” he'i Paulo
(Mt 7.15-20; Ef 5.6-7; Cl 2.8; 1 Jo 4.1-6)

¹⁷Oĩ onhe'ẽ rei rei va'erã nhande joja e'ÿ hagwã. Nhande rerovase Cristo-gwi. Aporandu randu-ta peẽ-my, xe re'ÿi kwéry: Perepara kena hese hekoha rexa-vy. Peiko arandu kena. Ani pemoirũ teĩ íxupe. Orombo'e hagwe-rami, napene mbo'úi va'erã. Pende rerovase-vy omombe'u a'ã a'ã va'erã peẽ-my Cristo nhe'ẽ. ¹⁸Upéa rehegwa apoha Nhandejáry Hesu Cristo-pe noipytygwõiry. Ójehe anho rei omba'apo oiko va'e. Cristo pytygwõha e'ÿ voi gwĩa. Ojapose va'e rei-ma ojapo. Onhe'ẽ porã va'e vérami rei-ma oiko-vy. Onhe'ẽ-py oporombotavy. Inhe'ẽ reroviaha-pe, mitã arandu-rami itavy rei rei va'e-pe ave ombotavy.

Ndohexa kwaái ha nohendu kwaáiry. Upéa-gwi ogwerovia mo'ã. ¹⁹Pende-rehe ae enterove imandu'a porã: “Ogwerovia tee voi íxupe, Cristo-gwi ojehesa rerova e'ỹ va'e” he'i pende-rehe. Upéa-gwi avy'a pende-rehe. Aipota pene arandu. Pejapo porã kwaa katu. Ani erejapo vai kwaa teĩ. ²⁰Ha Nhandejáry nhane mbopy'agwapy voi ani hagwã nhande joja e'ỹ teĩ onhondive. Ndahi'are mo'ãi, pene pytygwõ-ta kuri. Mbói ijukapyre-rehe nhapyrũha-ramima, pene mbopu'aka uka-ta kuri anháy ruvíxa Satanás-rehe.

Tapende rovasa katu Nhandejáry Hesu pende rexakwaa rei-vy

²¹Ha Timóteo katu xe rembiapoha irũ va'e omondo-ta peẽ-my omandu'aha. Omondo-ta ave xe rugwy re'ýi Lúcio, Jasão, Sosípatro ave.

²²Ha xe Tércio, Paulo nhe'ẽ raiha, Hesu reroviaha va'e ave, amondo-ta ave peẽ-my xe mandu'aha.

²³Omondo-ta ave omandu'aha Gaio. Hóga-py aime. A-py ave ojogweroaty haty Hesu reroviaha. Omondo-ta ave omandu'aha Erasto, ko tetã mygwa ome'ẽ va'ekwe pirapire nhongatuha. Quarto, nhande re'ýi omondo-ta ave omandu'aha.

²⁴Tapende rovasa vasa Nhandejáry Hesu Cristo pende rexakwaa rei-vy. Amém.

Ipaha-ma omboete Nhandejáry-pe Paulo

²⁵Nhamomba'egwasúke Nhandejáry-pe. Hesu rehegwa nhe'ẽ porã xe remimombe'u pehendu ramo, pene moingo kwaa Nhandejáry tape porã-rupi pejehesa rerova e'ỹ reheve. Yma gwembiaporã nhongatu araka'e avave-pe nomombe'úi araka'e gwembiaporã. Ha upe rire katu nhande-vy omombe'u oikwaa uka-vy gweminhongatugwe. Anhetegwa va'e omombe'u va'e. Upéa rehegwa nhe'ẽ pehendu ramo, pene moingo kwaa Nhandejáry tape porã-rupi pejehesa rerova e'ỹ reheve. ²⁶Ha ko'ंगा katu heminhongatu omombe'u atýra-py Nhandejáry nhe'ẽ omombe'uhaty kwatia-rehe oikwaa uka-vy nhande-vy. Ha Nhandejáry opa e'ỹ va'e ha'e ae ave oikwaa uka. Nhandejáry nhe'ẽ-py ojekwaa-ma entéro tetã tetã mygwa-pe gwive, hembaporã enterove va'e ogwerovia ramo ojapo hagwã inhe'ẽ.

²⁷Nhande rexakwaa porã rei va'ekwe Hesu Cristo. Upéa-gwi tomomba'egwasu meme katu Nhandejáry-pe. Ha'eixagwa hi'aranduve va'e ndoikóiry. Upéa-gwi tomboete katu íxupe opa e'ỹ reheve. Amém.